

PANTARJUN

**JAARVERSLAG
2021**

VOORWOORD

Pantarijn biedt onderwijs dat uitdaagt en aanspreekt, van hoge kwaliteit is en dat aansluit op de individuele talenten en behoeften van leerlingen. Pantarijn is een openbare scholengemeenschap met tal van opleidingsmogelijkheden: van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. Wij hebben vijf locaties die passen bij ieder niveau. Elke locatie heeft een eigen gezicht, kent een eigen sfeer en heeft een eigen, uniek karakter. Onze scholen zijn warme, kleinschalige scholen. Wij vinden het namelijk prettig dat wij de leerlingen kennen, en zij ons. En omdat er een goede samenwerking is tussen de verschillende locaties, bieden we volop kansen en mogelijkheden om door te stromen naar het volgende niveau.

In dit jaarverslag wordt verslag gedaan van het gevoerde beleid over 2021. Het bevat informatie over het onderwijs, het personeel en de leerlingenpopulatie. We rapporteren over de ontwikkelingen op gebied van Goed Bestuur en de wijze waarop het toezicht is uitgeoefend. Ook worden interne en externe ontwikkelingen beschreven die van invloed zijn op onze school. Tot slot komt ook het financieel beleid aan de orde en wordt de jaarrekening over 2021 gepresenteerd. Het betreft een verslag op hoofdlijnen. Interne stakeholders zijn gedurende het jaar apart geïnformeerd aan de hand van verschillende rapportages zoals leerlingenprognoses, verzuimrapportages etc.

Het jaar 2021 wordt gekenmerkt door een jaar waarbij de invloed van de Covid-19 pandemie, net als in 2020, groot was. In 2021 was er een Centraal Eindexamen met een zogenoemde duimregeling. Door de pandemie zijn er onderwijsachterstanden ontstaan waarvoor Pantarijn diverse overheidssubsidies heeft ontvangen. Daarnaast heeft de digitalisering van het onderwijs grote ontwikkelingen doorgemaakt en online onderwijs geven en krijgen is inmiddels én dagelijkse praktijk én van goede kwaliteit. Leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, socialisatie en persoonsvorming centraal staan. Voorbeelden zijn formatief evalueren en regie voor het leerproces bij de leerling en digitale competenties van docenten rondom het versterken van de leerlingen zoals differentiëren en gepersonaliseerd leren.

Door de pandemie maatregelen van de overheid is er veel tijd en aandacht gegaan naar crisismanagement inclusief communicatie naar leerlingen, ouders en medewerkers.

Het was wederom een indrukwekkend, boeiend, uitdagend en uitputtend jaar. Een jaar waar we ondanks alles met trots op terug kunnen kijken. Ik wens u veel leesplezier en ik stel ieders reactie zeer op prijs.

Stella Efdé
Bestuurder Pantarijn
sefde@pantarijn.nl

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1: DIT IS PANTARIJN!

1.1	Missie en visie	5
1.2	De locaties van Pantarijn	7
1.3	<i>Besturing</i>	9
	<i>Juridische structuur</i>	9
	<i>Interne organisatiestructuur</i>	9
1.4	Strategisch beleidsplan 2020-2024	10
1.5	Horizontale verantwoording	10
1.6	Stakeholders	11
1.7	Samenwerkingsverbanden	11
	<i>Samenstelling</i>	11

HOOFDSTUK 2: EVALUATIE 2021

2.1	Evaluatie 2021 strategisch beleidsplan 2020-2024	13
2.2	Evaluatie Opbrengsten 2021	22
2.3	Nationaal Programma Onderwijs	23
	<i>Proces</i>	23
	<i>Globale bevindingen</i>	24
	<i>Cognitieve achterstanden</i>	24
	<i>Sociaal-emotionele achterstanden</i>	24
2.4	Evaluatie naleving code 'Goed Onderwijsbestuur VO'	25
2.5	Evaluatie horizontale verantwoording	25
2.6	Evaluatie personeelsbeleid 2021	26
	<i>In- en uit dienst getreden medewerkers</i>	28
	<i>Ziekteverzuim</i>	28
	<i>Functiemix</i>	28
2.7	Strategisch personeelsbeleid	29
2.8	Klachten in 2021	29
2.9	Ontwikkelingen in relatie tot verbonden partijen	29
	<i>Passend Onderwijs</i>	29
	<i>Samenwerkingsverband Gelderse Vallei</i>	30
	<i>Samenwerkingsverband Rivierenland</i>	30

HOOFDSTUK 3: FINANCIËEL BELEID

3.1	Jaarrekening verslagjaar 2021	32
	<i>Toelichting op de baten</i>	34
	<i>Toelichting op de lasten</i>	34
3.2	Continuïteitsparagraaf	35
	<i>A1 Personele bezetting en leerlingenaantallen</i>	35
	<i>A2 De meerjarenbegroting</i>	36
	<i>B1 Rapportage risicobeheersingssysteem</i>	39
	<i>B2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden</i>	39
	<i>Samenvatting van de belangrijkste risico's en onzekerheden</i>	40
	<i>Kengetallen</i>	43
	<i>Solvabiliteit</i>	43
	<i>Weerstandsvermogen</i>	44
	<i>Liquiditeit</i>	45
	<i>Rentabiliteit</i>	45

	<i>Huisvestingsratio</i>	45
	<i>B3 Rapportage van het toezichthoudend orgaan</i>	45
3.3	Investerings- en financieringsbeleid	46
	<i>Investerings die gepland zijn voor 2022</i>	46
3.4	Treasuryverslag	46
3.5	Conclusie	46

HOOFDSTUK 4: JAARREKENING 2021

4.1	Grondslagen.....	47
	<i>Algemeen</i>	47
	<i>Kasstroomoverzicht</i>	47
	<i>Waarderingsgrondslagen</i>	47
	<i>Materiële vaste activa</i>	47
	<i>Vorderingen</i>	48
	<i>Liquide middelen</i>	48
	<i>Rijksbijdragen</i>	49
	<i>Resultaatbepaling</i>	49
	<i>Voorzieningen</i>	49
	<i>Pensioenen</i>	49
	<i>WNT</i>	50
4.2	Balans en staat van baten en lasten, inclusief toelichting	51

HOOFDSTUK 5: JAARVERSLAG 2021 RAAD VAN TOEZICHT

5.1	Inleiding.....	74
5.2	De toezichtvisie	74
5.3	Toezietskader.....	74
5.4	Werkwijze.....	75
5.5	Basisgegevens van de toezichthouders	75
	<i>Samenstelling</i>	75
	<i>Rooster van optreden</i>	76
	<i>Honorering</i>	76
	<i>Persoonlijke gegevens</i>	76
5.6	Professionalisering	77
5.7	Verslag over het kalenderjaar 2021.....	77
	<i>Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht</i>	77
	<i>Besluitvorming door de toezichthouder</i>	78
	<i>Behandelde thema's</i>	79
	<i>Remuneratiecommissie</i>	79
5.8	Onafhankelijke informatievoorziening	79
	<i>Het accountantsverslag en de mondelinge toelichting van de accountant</i>	79
	<i>Externe stakeholders</i>	79
	<i>Contacten met interne belanghebbenden</i>	80

HOOFDSTUK 6: ALGEMENE INFORMATIE

6.1	Gegevens over de rechtspersoon.....	81
6.2	Controleverklaring accountant.....	83
6.3	Tekenblad Raad van Toezicht.....	90

HOOFDSTUK 1: DIT IS PANTARIJN!

1.1 Missie en visie

De visie en missie van Pantarijn is onderstaand kernachtig samengevat.

Bij Pantarijn kunnen leerlingen hun talenten ontdekken en ontwikkelen middels onderwijs dat:

uitdaagt, aanspreekt, ruimte geeft en activeert

van hoge kwaliteit is en

gericht is op de algehele persoonlijke ontwikkeling ("hoofd, hart en handen").

Pantarijn wil een school zijn met:

een schoolcultuur gebaseerd op ontmoeten, met respect en tolerantie,

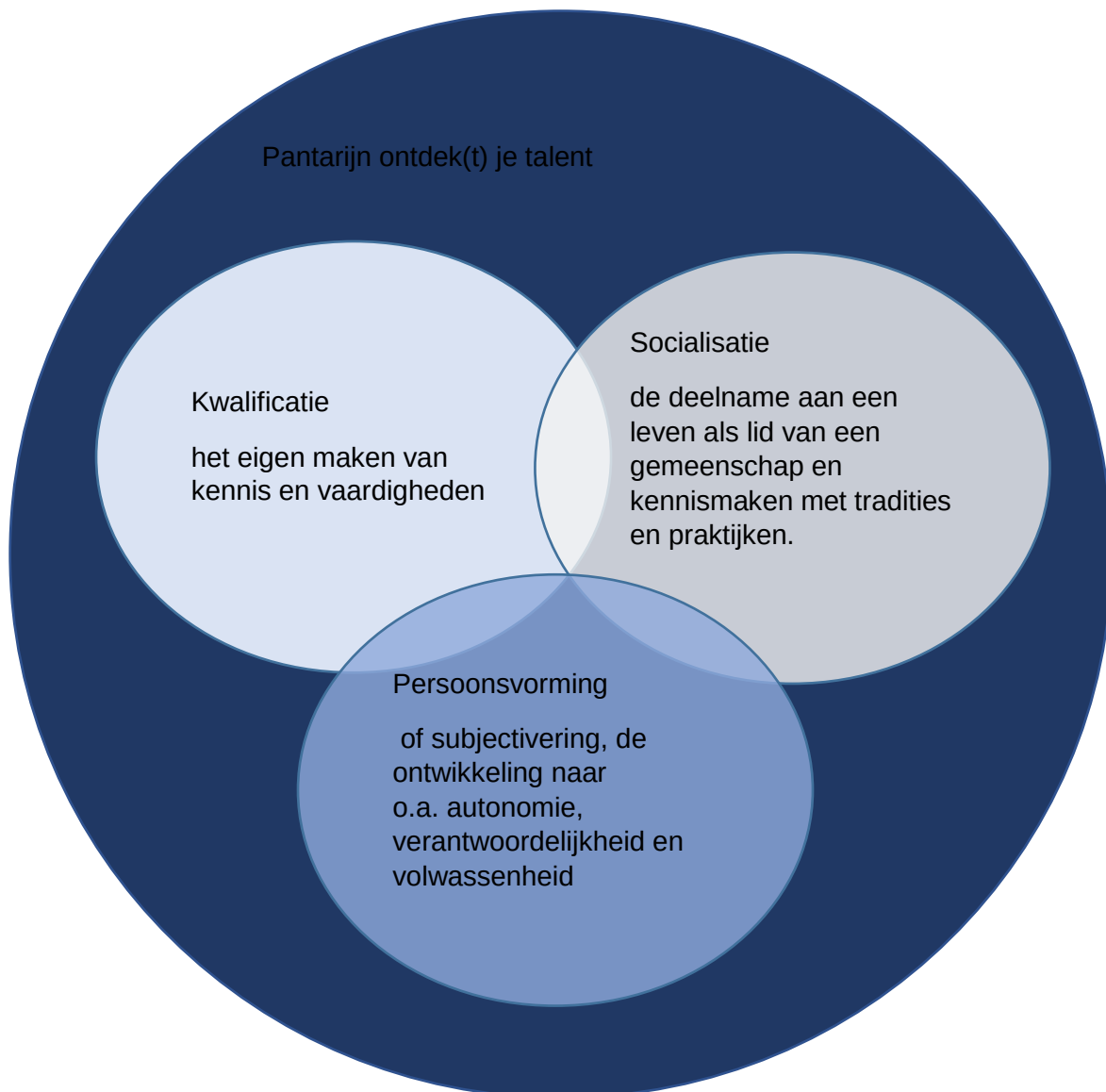
een veilig klimaat,

een goede communicatie met leerlingen en ouders en

competente medewerkers die zich blijvend ontwikkelen.

Het motto van Pantarijn is: "Pantarijn ontdek(t) je talent".

Bovenstaande visie en missie leiden tot onderstaande onderwijsvisie van Pantarijn:

Elke locatie onderschrijft en volgt bovenstaande visie, missie en onderwijsvisie. Het motto van Pantarijn is dan ook: Iedereen is welkom!

1.2 De locaties van Pantarijn

Pantarijn biedt alle onderwijssoorten aan van praktijkonderwijs tot en met gymnasium.

Dat gebeurt op vijf verschillende locaties, met elk een eigen motto:

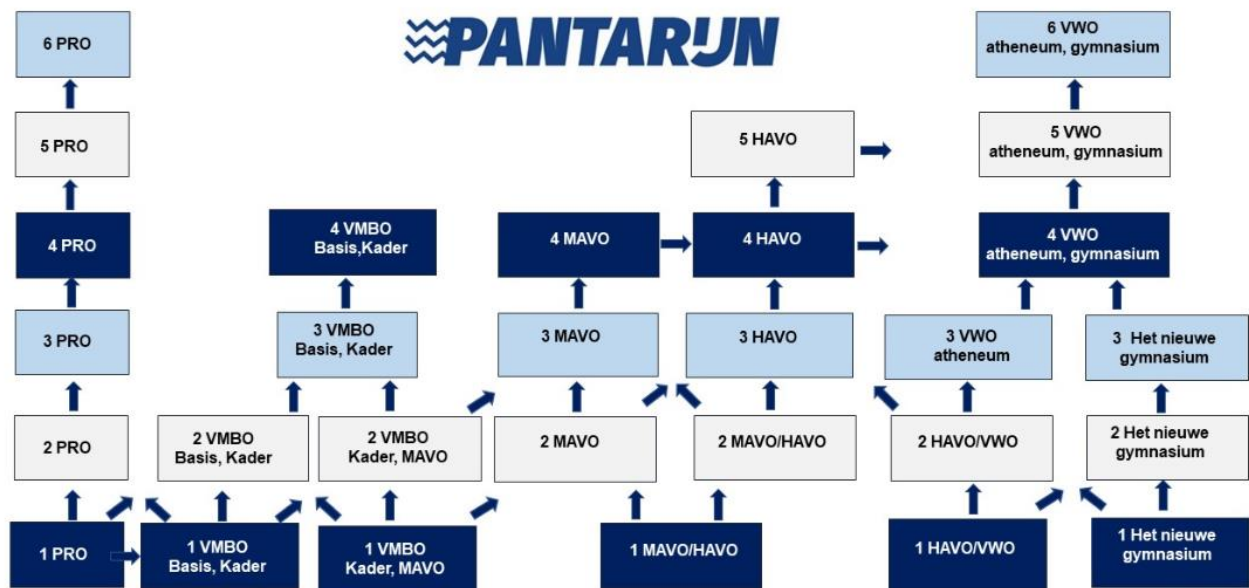
- **Praktijkonderwijs:** doen waar je goed in bent
- **VMBO:** Ontdek wat bij je past
- **MHV:** Je mag zijn wie je bent
- **Rhenen:** Welkom in de toekomst
- **Kesteren:** Samen komen we verder

Ook heeft Pantarijn een internationale schakelklas (ISK). Deze leerlingen blijven maximaal 2 jaar binnen de ISK, waarna ze afhankelijk van leeftijd en niveau kunnen doorstromen naar regulier onderwijs binnen Pantarijn of naar vervolgonderwijs buiten Pantarijn (bijvoorbeeld MBO).

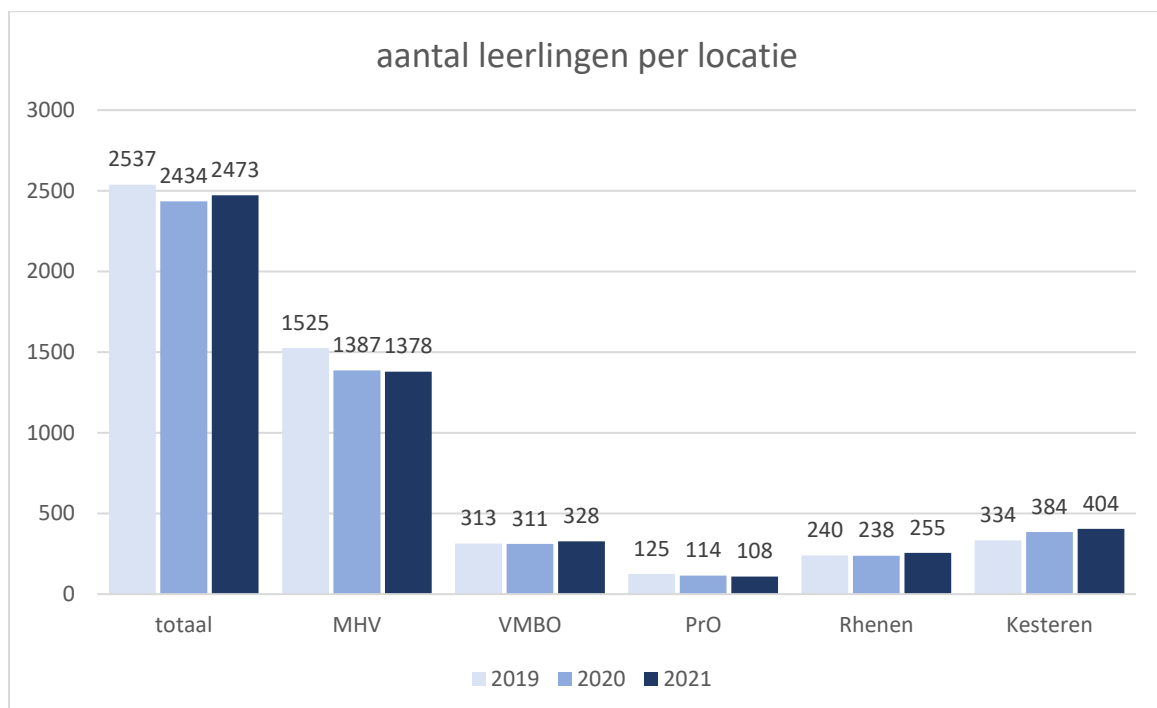
Leerlingen tussen de 10 en 14 jaar konden tot en met schooljaar 2012/2022 ook kiezen voor PantAgora, een samenwerking tussen primair en voortgezet onderwijs. PantAgora is bedoeld voor leerlingen die de definitieve keuze voor het voortgezet onderwijs nog even uit willen stellen en eerst beter willen ontdekken wat bij ze past. PantAgora blijft bestaan voor leerlingen in de VO leeftijd. In onderstaand schema staat op welke locatie welk onderwijsniveau aangeboden wordt.

	Praktijkonderwijs (PRO)	Beroepsgerichte leerweg (BB)	Kaderberoepsgerichte leerweg (kader)	Theoretische leerweg (TL)	Hoger algemeen voortgezet onderwijs (HAVO)	Voortgezet wetenschappelijk onderwijs (VWO)
Leerjaar 1	PRO Wageningen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 2	PRO Wageningen	VMBO Wageningen Kesteren	VMBO Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 3	PRO Wageningen	VMBO Wageningen	VMBO Wageningen Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen Kesteren	MHV Wageningen Kesteren
Leerjaar 4	PRO Wageningen	VMBO Wageningen	VMBO Wageningen Rhenen	MHV Wageningen Kesteren Rhenen	MHV Wageningen	MHV Wageningen
Leerjaar 5	PRO Wageningen				MHV Wageningen	MHV Wageningen
Leerjaar 6	PRO Wageningen					MHV Wageningen

In de onderbouw wordt veelal gewerkt met dakpanklassen dan wel kans-klassen. Dat zijn klassen waarin twee niveaus samenkomen, bijvoorbeeld mavo/havo. Er is volop ruimte tot doorstromen. In onderstaand plaatje staat welke doorstroommogelijkheden er zijn.

In onderstaande figuur staat de ontwikkeling in leerlingenaantallen van afgelopen drie jaren.

De leerlingenprognose voor Pantarijn laat voor 2022 een stijging zien (2537 leerlingen) en laat vervolgens een daling zien tot 2436 leerlingen in 2024. Dit lijkt voornamelijk te worden veroorzaakt door een daling van de basisgeneratie aan leerlingen in het primair onderwijs.

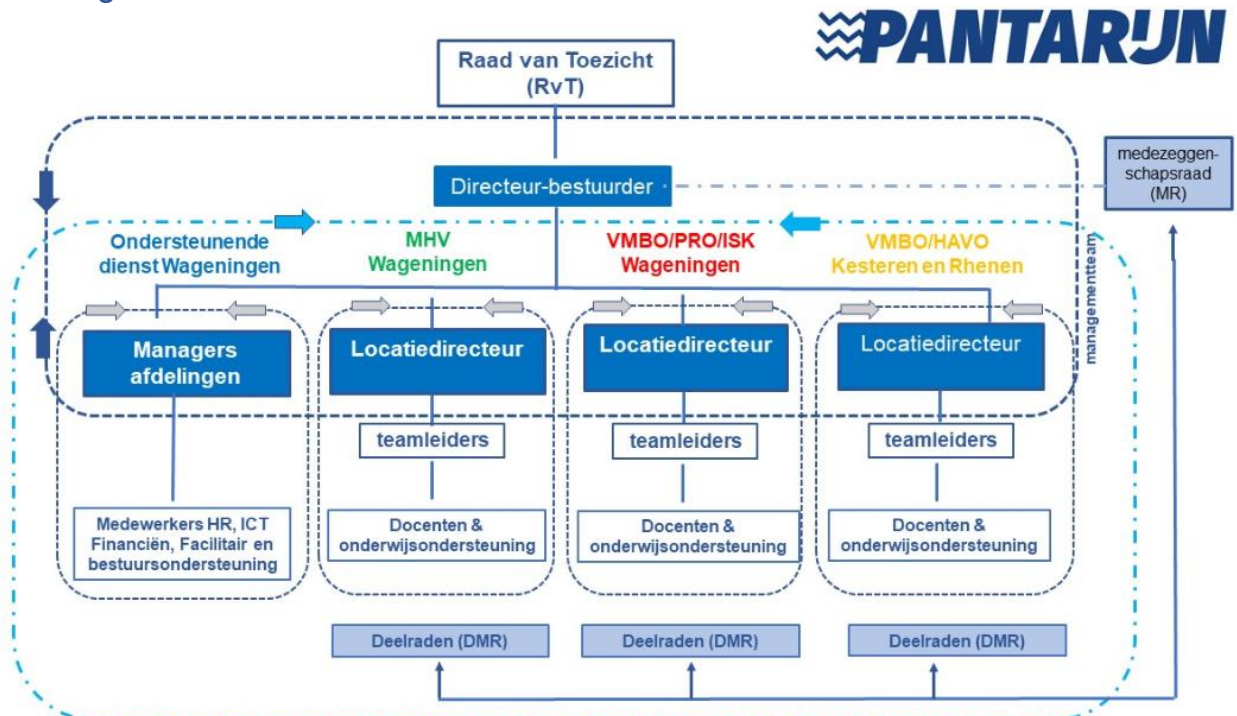
1.3 Besturing

Juridische structuur

De regionale scholengemeenschap Pantarijn gaat uit van de Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en omstreken. Het statutaire doel van de stichting is het doen geven en bevorderen van openbaar voortgezet onderwijs, als bedoeld in de Wet op het Voortgezet Onderwijs, in de gemeente Wageningen en omstreken. Er zijn vestigingen in Wageningen, Rhenen en Kesteren.

Het bestuur van de stichting is opgedragen aan de Bestuurder die het bevoegd gezag is van de scholengemeenschap.

Interne organisatiestructuur

1.4 Strategisch beleidsplan 2020-2024

In het strategisch beleidsplan 2020-2024 zijn de volgende 5 programmalijnen geformuleerd:

1. goed onderwijs
2. ontwikkeling van de leerling
3. professionele ontwikkeling van medewerkers
4. professionele organisatie
5. interne en externe samenwerking

Bij deze programmalijnen heeft Pantarijn de volgende ambities:

1. Pantarijn streeft naar goed onderwijs
2. leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, socialisatie en persoonsvorming centraal staan.
3. onze medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun professionele (door)ontwikkeling
4. de basis op orde
5. de fysieke en digitale leeromgeving is zo ingericht dat het leren van de leerling optimaal gefaciliteerd wordt
6. locatie overstijgend uitdagend onderwijs door samenwerking
7. samenwerking met PO, MBO, HBO en universiteit

Elke ambitie is geoperationaliseerd in criteria. Jaarlijks wordt bekeken naar of en tot in hoeverre de gestelde criteria behaald zijn.

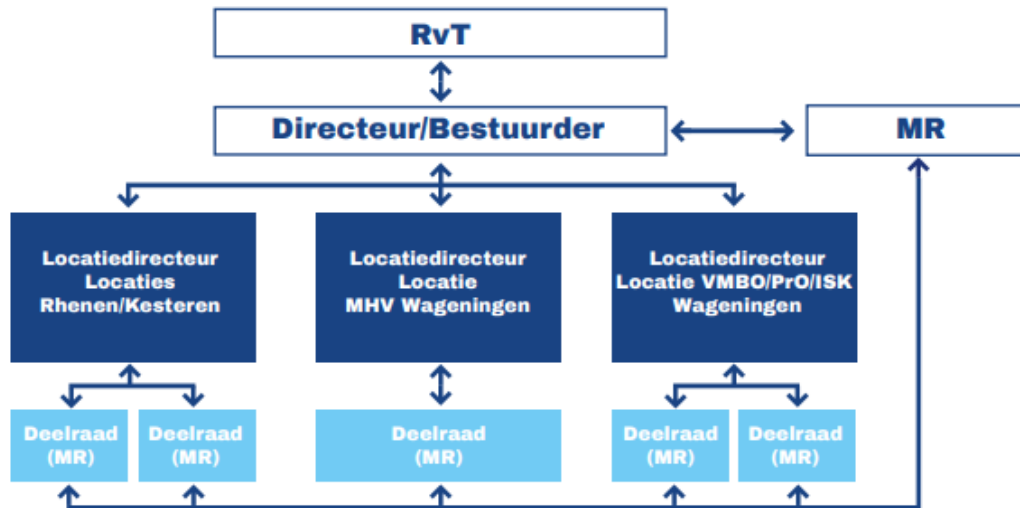
1.5 Horizontale verantwoording

Het bevoegd gezag van een onderwijsinstelling dient op grond van de Wet medezeggenschap scholen vooraf advies of instemming te vragen aan de Medezeggenschapsraad, alvorens een besluit te nemen over de beleidsaangelegenheden die in de wet worden opgesomd.

Het bevoegd gezag van Pantarijn is in handen van de Directeur/Bestuurder. De medezeggenschap over de beleidsvoornemens op bestuursniveau wordt uitgeoefend door de centrale MR van Pantarijn.

Op grond van het bestuursstatuut van Pantarijn heeft de Bestuurder bepaalde taken en bevoegdheden gemandateerd en gedelegeerd aan de locatiedirecteuren. De beleidsvoornemens die locatiedirecteuren binnen hun mandaat hebben, worden voorgelegd aan de betreffende deelraad MR van de locatie. In het Raamwerk voor een deelraadreglement is vastgelegd welke beleidsvoornemens expliciet aan de centrale MR voorgelegd dienen te worden.

Met andere externe stakeholders, zoals bijvoorbeeld overleg met burgemeester en wethouder onderwijs, wordt regelmatig overleg gevoerd.

NB. De deelraden van de locaties Rhenen en Kesteren fungeren in de praktijk als één raad.

De bestuurder heeft de volgende nevenfuncties:

- vicevoorzitter raad van toezicht SWV Gelderse Vallei (uit hoofde van de huidige functie)
- lid bestuur SWV Rivierenland (uit hoofde van de huidige functie)
- lid Economic Board Food Valley (uit hoofde van de huidige functie)
- lid Ledenadviesraad van de VO-raad (uit hoofde van de huidige functie)
- voorzitter Stichting Vrienden van de Wijde Wereld (onbezoldigd)
- voorzitter van Stichting filmhuis Movie W (onbezoldigd)

1.6 Stakeholders

Pantarijn onderscheidt de volgende 3 typen stakeholders:

- Prioritaire stakeholders: dit zijn leerlingen en ouders. Zij hebben primair belang bij de dienstverlening van het onderwijs.
- Interne stakeholders: alle medewerkers van Pantarijn, zowel docenten als ondersteunend personeel.
- Externe stakeholders: alle overige groepen of personen in de omgeving, al dan niet geïnstitutionaliseerd of georganiseerd, die een belang hebben bij (aspecten van) de dienstverlening en doelbereiking van de onderwijsorganisaties.

Leerlingen en ouders worden jaarlijks benaderd om deel te nemen aan tevredenheids-onderzoeken. Ook medewerkers worden gevraagd wat zij van Pantarijn vinden. Zo houden we een vinger aan de pols.

1.7 Samenwerkingsverbanden

Samenstelling

Pantarijn is onderdeel van een tweetal samenwerkingsverbanden (SWV), te weten Samenwerkingsverband Gelderse Vallei en Samenwerkingsverband Rivierenland.

In de wet Passend Onderwijs staat een uitgebreide omschrijving van het doel van het SWV. Dit is: "Het SWV stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra

ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.” Dit doel vormt de leidraad van de activiteiten van de samenwerkingsverbanden.

Door de invoering van Passend Onderwijs en de transitie van o.a. Jeugdzorg naar de gemeente is samenwerking tussen onderwijs en gemeente noodzakelijk geworden. Daartoe is o.a. het OOGO (op overeenstemming gericht overleg) in het leven geroepen: in op overeenstemming gericht overleg maken onderwijs en gemeente afspraken rondom Passend Onderwijs en rond de Jeugdzorg.

Onderstaande stichtingen nemen deel aan SWV VO Gelderse Vallei:

- Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken
- Stichting Christelijke Scholengemeenschap Het Streek
- Stichting Marnix College
- Stichting Aeres Groep
- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Ede
- Stichting ter bevordering van Basisonderwijs, Speciaal-basisonderwijs, (voortgezet) Speciaal en Voortgezet onderwijs aan leerlingen met ene beperking (De Onderwijsspecialisten)

Onderstaande stichtingen nemen deel aan Stichting Samenwerkingsverband Rivierenland:

- Stichting Culemborgs Openbaar Voortgezet Onderwijs
- Stichting de Lingeborgh Geldermalsen
- Stichting Voor Christelijk Voortgezet Onderwijs voor Culemborg en Omgeving
- Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Tiel
- Stichting Agrarisch Onderwijs Zuid Oost Nederland
- Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs Wageningen
- Stichting MeTander
- Stichting Oosterwijs
- Stichting Scholengemeenschap voor Speciaal en Voortgezet Speciaal Onderwijs “De Brouwerij”

HOOFDSTUK 2: EVALUATIE 2021

Ook 2021 wordt grotendeels gekenmerkt door een jaar waarbij de invloed van de Covid-19 pandemie groot is. Sinds maart heeft deze pandemie invloed op het onderwijs (en de rest van de samenleving). Omdat eind 2020 de pandemie nog niet onder controle is heeft de overheid besloten de scholen te sluiten per 16 december 2020 voor alle leerlingen, behalve de eindexamenleerlingen en voor de praktijkvakken op vmbo en praktijkonderwijs. Vanaf 1 maart 2021 was er weer ruimte voor fysiek onderwijs, waarbij er wel 1,5 meter afstand gehouden dient te worden tussen leerlingen. Per 31 mei is, door het loslaten van de 1,5 meter afstand tussen leerlingen het weer mogelijk om volledig fysiek les te geven. Door de oplopende besmettingen heeft overheid besloten om de week voor de kerstvakantie de scholen nogmaals te sluiten.

Door deze pandemie maatregelen van de overheid is ook in 2021 veel tijd en aandacht gegaan naar het inrichten en volgen van de maatregelen (bijv. communicatie naar leerlingen, ouders en medewerkers).

De voorliggende evaluatie over 2021 is daarmee sterk beïnvloed door de pandemie en de effecten van de daarbij behorende maatregelen op het onderwijs. In het bespreken van de onderstaande criteria is het effect van corona terug te zien. Corona heeft op sommige punten voor een vertraging gezorgd. Er zijn echter ook doelen versneld bereikt, zoals met name terug te zien is op het gebied van ICT en digitale leeromgeving.

2.1 Evaluatie 2021 strategisch beleidsplan 2020-2024

In onderstaande tabellen is de stand van zaken eind 2021 vermeld, gekoppeld aan de programmaliijnen en bijbehorende ambities uit ons strategisch beleidsplan. De ambities geven ook de koers weer waar Pantarijn in 2024 wil staan.

Programmalijn 1: Goed onderwijs	
Ambitie 1. Pantarijn streeft naar goed onderwijs	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
1.1	<i>Alle locaties ontvangen voor elke onderwijssoort minimaal een basisarrangement van de onderwijsinspectie.</i> Voor alle locaties is dit criterium in 2021 gerealiseerd.
1.2	<i>De scores voor de onderwijspositie, onderbouwsnelheid, bovenbouwsucces en het examencijfer scoren minimaal op het niveau van 2019.</i> De inspectie-indicatoren onderwijspositie, onderbouwsnelheid en bovenbouwsucces scoren voor alle locaties boven de norm wanneer er gekeken wordt naar het opbrengstenoverzicht 2022. In vergelijking met schooljaar 2018-2019, laat de locatie Kesteren op alle indicatoren een positiever beeld zien. Voor MHV is de onderwijspositie boven het niveau van 2018-2019, hetzelfde geldt voor het bovenbouwsucces GT. De overige indicatoren liggen eronder. Voor de locatie Rhenen geldt dat het bovenbouw het bovenbouwsucces KB boven het niveau van 2018-2019 ligt, terwijl de overige indicatoren eronder liggen. Voor de locatie VMBO geldt dat het bovenbouwsucces voor beide niveaus boven het niveau van 2018-2019 ligt, de overige indicatoren liggen eronder. Doordat er schooljaar 2019-2020 i.v.m. de pandemie geen centrale examens afgenomen zijn, is op deze indicator geen norm bepaald.

1.3	<i>De toetspraktijk van Pantarijn is gebaseerd op de visie op toetsing en examinering, die weer gebaseerd is op de onderwijsvisie.</i> In november 2020 is er een visie op toetsing en examinering, die gebaseerd is op de onderwijsvisie vastgesteld. Afsproken is deze visie over een jaar te evalueren om te bekijken of deze bijstelling behoeft. Er is een toetsbeleid ontwikkeld voor het VMBO. Dit is samen met het team gedaan. Het eindproduct moet nog besproken worden met het team. Op locatie MHV is afgelopen jaar een geaccordeerde 'Visie op toetsing' geformuleerd die past bij MHV in beweging. Praktijk en visie worden komend jaar weer dichterbij elkaar gebracht. In Rhenen is de PTA-toetsing aangepast, zodat er niet meer getoetst wordt dan strikt noodzakelijk. De nadruk ligt hier op de onderwijskundige ontwikkeling (invoering BB en projectonderwijs) hier wordt vervolgens toetsbeleid op ontwikkeld. Ook in Kesteren is de PTA toetsing is aangepast, zodat er niet meer getoetst wordt dan strikt noodzakelijk is. De onderwijskundige ontwikkeling in Kesteren is erop gericht om de verantwoordelijkheid / zelfstandigheid van leerlingen te vergroten. Formatief toetsen sluit hier goed bij aan en is een ontwikkelpunt.
1.4	<i>De afstroom en opstroom van leerlingen is minimaal op het niveau van 2019 (gebaseerd op schooljaar 2018-2019).</i> Dit klopt voor alle vestigingen.
1.5	<i>Uit audits van het samenwerkingsverband blijkt dat Pantarijn ruim voldoet aan de eisen voor de basisondersteuning.</i> Er zijn in 2020 en 2021 geen audits uitgevoerd door de samenwerkingsverbanden (SWV). De eerdere audits die zijn uitgevoerd, geven aan dat Pantarijn ruim voldoet aan de eisen van basisondersteuning. In maart 2022 is er een audit gepland op Praktijkonderwijs. Voor MHV staat deze gepland voor aankomende herfst. Deze was uitgesteld wegens corona.

1.6 Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen en ouders op of boven de benchmark.

Pantarijn heeft voorjaar 2021 de tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd.

Leerlingen

In de bestuursrapportage van Vensters voor verantwoording staan de thema's uitdaging voor alle leerlingen, brede vorming en eigentijds onderwijs:

Hoe tevreden zijn de leerlingen per school, per onderwijssoort binnen uw bestuur met betrekking tot de thema's in 2020-2021?

School		Thema 1: Uitdaging voor alle leerlingen	Thema 2: Brede vorming	Thema 3: Eigentijds onderwijs
Landelijk gemiddelde	PrO	7,8	7,1	7,5
	vmbo-b	7,0	5,9	6,9
	vmbo-k	6,8	5,6	6,8
	vmbo-(g)t	6,8	5,5	6,9
	havo	6,6	5,4	7,0
	vwo	6,8	5,6	7,2
RSG Pantarijn locatie Kesteren 16YV-004	vmbo-k	7,3	6,3	7,7
	vmbo-(g)t	7,0	5,5	7,0
	havo	6,8	5,9	7,8
RSG Pantarijn locatie MHV 16YV-000	vmbo-(g)t	7,2	5,7	7,5
	havo	7,5	6,5	7,9
	vwo	6,6	5,7	7,1
RSG Pantarijn locatie Rhenen 16YV-002	vmbo-k	6,7	5,7	7,4
	vmbo-(g)t	7,0	6,1	7,6
RSG Pantarijn Vmbo-PrO 16YV-001	PrO	8,4	7,9	8,1
	vmbo-b	7,5	6,7	7,6
	vmbo-k	6,9	6,1	7,2

Legenda percentielscore

- Percentielscore 75 of hoger (25% best presterende scholen)
- Percentielscore tussen 25 en 75
- Percentielscore 25 of lager (25% slechtst presterende scholen)
- Percentielscore (nog) niet bepaald
- Landelijk gemiddelde

Ouders

Op bovenstaande thema's scoren de ouders Rhenen op de benchmark, de ouders van MHV onder benchmark, de ouders VMBO op of boven benchmark, de ouders voor 'uitdagend onderwijs' boven benchmark, 'eigentijdse voorzieningen' onder benchmark en 'brede vorming' op de benchmark. Ouders Kesteren scoren veelal op de benchmark op de drie thema's.

In de vensters-rapportages zijn ook de thema's communicatie en eigentijdse voorzieningen toegevoegd schooljaar 2020-2021. De locaties van Pantarijn laten een wisselend beeld zien in vergelijking met de benchmark op deze thema's, per onderwijsniveau. Communicatie is een aandachtspunt.

Per school is een analyse gemaakt van de knelpunten en worden hierop acties uitgezet.

Programmalijn 2: Ontwikkeling van de leerling	
Ambitie 2. Leerlingen ontwikkelen hun eigen talenten, doordat Pantarijn uitdagend onderwijs biedt waarbij naast het verwerven van kennis, socialisatie en persoonsvorming centraal staan	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
2.1	<i>Het onderwijs in het kader van talentontwikkeling is herkenbaar opgenomen in het curriculum.</i> Op het VMBO wordt dit steeds meer gerealiseerd. De Talentlessen zijn doorontwikkeld naar Avonturen. Deze ontwikkeling zal in 2022 verder gaan. Ook zal er hierbij verbinding gezocht worden met andere onderwijsvormen binnen Pantarijn. Keuzevrijheid, differentiatie en eigenaarschap zijn hierbij belangrijk. De profieloverstijgende keuzevakken worden verder ontwikkeld. Op het MHV bouwt 'MHV in beweging' hier gestaag aan verder. Dit school jaar is beweging 4: 'leren verbindt mij met de ander' speerpunt. Daarin is veel ruimte voor talentontwikkeling. Daarnaast is er een pilot voor een Xtra academie voor leerlingen die meer willen en kunnen in de onderbouw van HV; er start een pilot met een cultuurklas naast de al bestaande sportklas en er is veel aandacht voor het onderwijs aan HB-leerlingen. Steeds vaker wordt dit resultaat vastgelegd in Simulise en vertaald naar een montessori-certificaat bij het diploma. In Rhenen kunnen leerlingen kiezen voor Sport of MVI en is er daarnaast ruimte voor talentontwikkeling in het ontwikkelde projectonderwijs. Mavo-leerlingen kunnen kiezen tussen Sport, MVI en DP kiezen. Voor leerlingen die naar de locatie Kesteren gaan, is er ruimte in de keuzes.
2.2	<i>Het aantal leerlingen dat aangeeft uitgedaagd te worden, ligt boven het landelijk gemiddelde.</i> Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen en ouders op of boven de benchmark. De leerlingen van de verschillende locaties geven aan tevreden te zijn over de uitdaging in het onderwijs. Ook de scores van de ouders zijn veelal op of boven de benchmark. Op MHV liggen de tevredenheidsscores van ouders onder de benchmark.
2.3	<i>Leerlingen krijgen en nemen meer verantwoordelijkheid voor hun leerproces. Het aantal leerlingen dat aangeeft uitgedaagd te willen worden om extra vakken te volgen, vakken versneld af te sluiten, vakken op een hoger niveau af te sluiten of extra activiteiten uit te voeren, groeit per jaar.</i> Bij de locaties VMBO, Rhenen en Kesteren is er geen sprake geweest van versnellers of vroeg-afsluiters. De locatie MHV had als streefdoel dat ten minste 10% van de leerlingen vakken versneld afsluit. Dat doel is ruimschoots gehaald. Daarnaast was een doel dat ten minste 15% van de leerlingen examen zou doen in een extra vak. Er zijn 13 leerlingen die dit gedaan hebben, daarmee is dit doel niet gehaald. In Rhenen en Kesteren krijgen alle leerlingen meer vakken aangeboden dan strikt noodzakelijk. Dit sluit aan bij de visie om uitdagend onderwijs te bieden waarbij leerlingen de mogelijkheid geboden wordt om op te stromen. Leerlingen zelf ervaren dit niet als extra keuze mogelijkheid. Alle leerlingen in Mavo 3 doen alle vakken, dit om de leerlingen zo'n breed mogelijke doorstroom naar leerjaar 4 te kunnen bieden. Hiermee wordt de keuze die leerlingen moet maken open gehouden. In leerjaar 4 kunnen leerlingen een extra vak doen. Dit om de kans op je diploma te vergroten en om de doorstroom naar de Havo te vergemakkelijken.

2.4	<i>Leerlingen krijgen persoonlijke begeleiding van de docent en mentor en feedback waarin reflectie op het proces centraal staat. Ouders worden daar bij betrokken.</i> De locaties geven aan dat dit loopt. Op het VMBO vinden er samen met leerlingen, ouders / verzorgers en de mentor startgesprekken en 2 voortgangsgesprekken plaats. Op het MHV zijn de driehoeksgesprekken ingevoerd in alle leerjaren. Beweging 2 van MHV in beweging 'leren die ik zelf' is hier op gericht en wordt volgend jaar een van de speerpunten van ons jaarplan. In Kesteren/Rhenen krijgen leerlingen persoonlijke begeleiding van de docent en ouders worden betrokken in de driehoeksgesprekken.
2.5	<i>Leerlingen en ouders zijn tevreden over de activiteiten die de school organiseert in het kader van persoonsvorming.</i> Op het VMBO zijn ouders tevreden en scoren zij op de benchmark. Ouders zien wel een verbeterpunt in het geïnformeerd worden over belangrijke gebeurtenissen. Op MHV geven de leerlingen aan meer tevreden te zijn dan vorig jaar, ouders zijn minder tevreden dan vorig jaar. In Rhenen en Kesteren wisselt de tevredenheid. Dit kan deels verklaard worden door de coronamaatregelen, hierdoor konden maar weinig van de geplande activiteiten doorgaan.
2.6	<i>Het onderwijs in het kader van maatschappelijke bewustwording of socialisatie is herkenbaar opgenomen in het curriculum.</i> Pantarijn heeft een visie op burgerschapsonderwijs najaar 2020 vastgesteld. Alle locaties hebben in 2020 een actueel uitvoeringsplan behorende bij de visie opgesteld. Op het VMBO wordt het aanbod van de keuzevakken bekeken en aangepast aan de omgeving en de maatschappij. Daarnaast wordt het buitenschools leren uitgebreid. Op MHV is dit overal en altijd door de hele school zichtbaar. Beweging 4 is hiervoor de aanjager maar dit gebeurt ook via alle leerlingactiviteiten (die via de P-uren in onderwijstijd gedaan worden), zoals de Pantarijnweek, projecten en het curriculum van veel vakken. Op dit moment is duurzaamheid een belangrijk onderwerp hierbinnen. In Kesteren en Rhenen wordt in het PU wordt aandacht besteed aan socialisatie, tijdens maatschappijleer/AK wordt er aandacht besteed aan bredere maatschappelijke thema's. Daar waar in de maatschappij bepaalde exclusiviteitsthema's langs komen spelen we daar op in, zoals bijvoorbeeld Paarse Vrijdag.
2.7	<i>Het aantal leerlingen dat opdrachten uitvoert in (opdracht van) externe partijen groeit jaarlijks.</i> Op VMBO / PrO zijn de mogelijkheden voor het samenwerken met externen verder uitgebreid. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het MBO. Op MHV is dit het geval doordat beweging 4 'leren verbindt mij met de ander' speerpunt is dit jaar. In Rhenen gebeurt dit door opdrachten te doen voor Kadolokaal (Wageningen), de gemeente en intern. Dit aantal groeit gestaag. Voor Kesteren geldt dat dit niet bij het huidige onderwijsaanbod past.
2.8	<i>Elke leerling van Pantarijn ontvangt naast het diploma (kwalificatie) een plusdocument (socialisatie en persoonsvorming). Elke leerling beschrijft in zijn plusdocument de persoonlijke ontwikkeling die hij doormaakt.</i> Elke locatie heeft de processen ingeregeld om een plusdocument uit te kunnen reiken. Helaas is dit in 2021 niet overal gelukt. Op de locatie MHV is de uitreiking ten gevolge van de verschillende corona-maatregelen niet helemaal goed gegaan. Op het VMBO was de software gevuld, maar door een technisch probleem konden deze gegevens niet uitgedraaid en uitgereikt worden. De school is overgestapt op nieuwe software. In Rhenen en Kesteren is dit volgens plan uitgevoerd.

Programmalijn 3: Professionele ontwikkeling van medewerkers	
Ambitie 3. Onze medewerkers zijn verantwoordelijk voor hun professionele (door)ontwikkeling	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
3.1	<i>Elke medewerker heeft jaarlijks een groeigesprek. In het groeigesprek zijn onderwijskundige- en/of organisatiedoelen gekoppeld aan persoonlijke ontwikkeling; dit is zichtbaar in alle gespreksverslagen.</i> In schooljaar 2020/2021 is een pilot in gang gezet om het HR gesprek op een andere manier vorm te geven. Namelijk meer gericht op persoonlijke ontwikkeling, waarbij inzetbaarheid ook een belangrijk thema is. De locatiedirecteuren hebben informatie over het aantal HR gesprekken dat dit (school)jaar reeds is gevoerd. Dit proces is op de locaties verschillend verlopen. Op VMBO & Praktijkonderwijs hebben alle collega's een ontwikkelgesprek gehad. Op MHV is dit nog niet van de grond gekomen en in Rhenen is hier aandacht voor in de gevoerde gesprekken.
3.2	<i>De professionele ruimte is ingebed: beslisruimte en eigen regie op individueel én collectief niveau (als lid van een team) zijn vanzelfsprekend. Het effect van het gebruik van professionele ruimte leidt zichtbaar tot leren en verantwoorden. Uit tevredenheidsmetingen blijkt dat personeelsleden voldoende ruimte krijgen én kunnen benutten voor hun persoonlijke ontwikkeling.</i> Op de verschillende locaties zien de directeuren dat medewerkers meer verantwoordelijkheid nemen. Het gesprek over eigen regelruimte en verantwoordelijkheid komt op gang en in de dagelijkse praktijk is hier steeds meer aandacht voor. Door de corona-pandemie is er in 2021 geen tevredenheidsonderzoek afgenomen bij medewerkers. Die resultaten kunnen hier daarom niet meegenomen worden.
3.3	<i>De opleidingsschool verzorgt een inwerk- en begeleidingsprogramma voor startend personeel. Startend personeel geeft in metingen aan dat dit programma goed en effectief is.</i> De opleidingsschool van Pantarijn voldoet aan het keurmerk van de hogeschool Utrecht. Startende collegae (docenten en studenten) volgen in hun jaar van starten een programma om hun start bij het Pantarijn zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dat houdt in dat ze 10 bijeenkomsten bijwonen (1 startbijeenkomst voor aanvang van de start van de school en 9 maandelijkse bijeenkomsten waarbij intervisie, de 6 rollen van de docent, klassenmanagement, zelfontwikkeling en andere onderwerpen aan de orde komen). Startend personeel is positief over dit programma. Naast deze bijeenkomsten krijgt iedere nieuwe docent een coach aangewezen. Studenten worden begeleid door een bevoegde WB-er en de begeleider van het instituut. Pantarijn gaat in 2022 de opleidingsschool evalueren en gaat onderzoeken of een landelijk erkende accreditatie als opleidingsschool kan worden verkregen middels samenwerkingen met andere onderwijsinstellingen.
3.4	<i>Elke docent krijgt jaarlijks minimaal één lesbezoek van zijn/haar leidinggevende en minimaal één lesbezoek van een collega vakdocent.</i> Voor de leidinggevendenden binnen de locatie VMBO/PrO is dit ingeregeld. Vakcollega's bezoeken soms via intervisie een les van elkaar, maar voor de rest niet. Bij de locaties Rhenen/Kesteren is lesbezoek steeds gebruikelijker. Nadruk ligt op de nieuwe

	collega's. ELOO, een tool om snel een les gestructureerd te bekijken, wordt ingezet. Binnen de locatie MHV zijn lesbezoeken gebruikelijk.
3.5	<i>Medewerkers hebben plezier in hun werk en ervaren een gezonde werkdruk. Dit wordt periodiek gemeten in het tevredenheidsonderzoek. De scores op de betreffende vragen zijn voldoende en blijven niet achter bij de benchmark.</i> Voorjaar 2021 is er, door de extra drukte vanuit de pandemie, geen tevredenheidsonderzoek of werkdrukonderzoek uitgevoerd.
3.6	<i>Docenten zijn bevoegd voor of volgen een opleiding om de juiste bevoegdheid te halen.</i> Dit doel is op alle locaties behaald. De locatie directeurs van de VMBO / Pro en Rhenen en Kesteren geven wel aan dat een enkele keer een docent een ander vak geeft waarvoor hij/zij niet bevoegd is. Bij kleine locaties is dit soms onoverkomelijk aangezien de formatie anders niet uitkomt. De locatie directeur van MHV geeft aan dat -door de krapte op de arbeidsmarkt – docenten niet altijd bevoegd zijn. De docenten die dit betreft volgen wel een opleiding, waarbij een knelpunt is dat de financiële regelingen van de overheid vaak niet afdoende voor jonge docenten en spe om de opleiding af te kunnen maken.
3.7	<i>Het personeel voelt ruimte om uitdagend onderwijs verder te ontwikkelen en vertoont in toenemende mate daarbij een ondernemende houding.</i> Op de locatie VMBO/Pro is dit terug te zien tijdens bijvoorbeeld de plusweken, bij de avonturen en bij het buitenschools leren. Bij MHV is er in toenemende mate ruimte op dit te doen maar we ervaren, hoewel prima op orde qua niveau op dit moment, geen toenemende mate van energie van de collega's In Rhenen/Kesteren geeft de directeur aan tevreden te zijn over de vorderingen.

Programmalijn 4: Professionele organisatie	
Ambitie 4. De basis op orde	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
4.1	<i>Pantarijn beschikt over een integraal kwaliteitszorgstelsel. Het oordeel van de Onderwijsinspectie op de standaard Kwaliteitszorg is voldoende.</i> Het stelsel van kwaliteitszorg dat gehanteerd wordt binnen Pantarijn is in 2020 beschreven en verder uitgewerkt en aangepast. Doorvertaling op de locaties heeft plaatsgevonden in 2021.
4.2	<i>De interne en externe communicatie van Pantarijn is goed en ondersteunt de ambities van Pantarijn.</i> Op alle locaties is er aandacht voor communicatie. De WIScommunicator is ingevoerd. Dit is een communicatie-app. Er wordt wekelijks een nieuwsbrief verstuurd waarin leerlingen en ouders worden geïnformeerd over ontwikkelingen in de school. De tevredenheid hierover is echter wisselend. Over het algemeen zijn leerlingen meer tevreden dan ouders. De tevredenheid van ouders is ruim voldoende, maar scoort regelmatig onder de benchmark.
4.3	<i>Pantarijn is financieel gezond en de financiële reserves worden gedeeltelijk ingezet voor onderwijsvernieuwing.</i>

	De vereenvoudiging van de bekostiging Voortgezet onderwijs is op 1 januari 2022 ingevoerd. In aansluiting heeft Pantarijn ook de interne Pantarijn toedelingssystematiek aangepast. De begroting 2022 is opgesteld op basis van beide nieuwe systematieken. Ook in 2021 is € 250.000 beschikbaar gesteld uit de reserve voor onderwijsvernieuwingen.
4.4	<i>HR ondersteunt de professionele ontwikkeling van de medewerker in combinatie met de gewenste onderwijsontwikkeling en in combinatie met duurzame inzetbaarheid en vitaliteit in de vorm van beleid en digitale platforms.</i> Er is een beleid ontwikkeld voor duurzame inzetbaarheid van medewerkers. In 2021 is een pilot HR ontwikkelgesprek gestart. De Vitaliteitsmarkt is i.v.m. corona uitgesteld naar 2022.
4.5	<i>Het ziekteverzuim van Pantarijn ligt onder het landelijk gemiddelde in het VO.</i> Het landelijk gemiddeld is in 2020 voor Onderwijzend Personeel 5,4% en Onderwijs Ondersteunend Personeel 6,2% (bron VOION ziekteverzuimonderzoek 2020). Het ziekteverzuimpercentage van Pantarijn over 2021 is 4,41%. En ligt daarmee onder het landelijk gemiddelde van 2020 in de sector. Landelijke cijfers over 2021 komen in oktober 2022 pas beschikbaar.
4.6	<i>Op verschillende gebieden, van onderwijsontwikkeling tot bedrijfsvoering, gaat Pantarijn samenwerken met VO scholen uit de regio. De voordelen van zo'n samenwerking zijn divers, van gezamenlijke inkoop tot het delen van kennis en mogelijkheden tot carrièreontwikkeling.</i> Op veel van bovenstaande samenwerkingsthema's is Pantarijn al actief, zoals samenwerking met het PO en MBO en in het kader van passend onderwijs en sterk techniek onderwijs. Pantarijn maakt deel uit van het MORENE netwerk, Middelbaar Onderwijs Regionaal Netwerk, van 8 schoolbesturen uit de regio. In 2021 is een concept notitie geschreven over het verkennen van samenwerking op bestuursniveau. Dit document wordt in 2022 verder uitgewerkt en gedeeld met relevante gremia.

Programmalijn 4: Professionele organisatie	
Ambitie 5. De fysieke en digitale leeromgeving is zo ingericht dat het leren van de leerling optimaal gefaciliteerd wordt	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
5.1	<i>Leerlingen en ouders geven aan tevreden te zijn over de ICT-voorzieningen in de school.</i> Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van leerlingen op of boven de benchmark. Er is geen overall benchmark voor leerlingen berekend, maar een benchmark per onderwijsniveau. Leerlingen zijn positiever in hun waardering op de ICT-vragen dan in 2020.
5.2	<i>Docenten geven aan bij de mogelijkheden van het inzetten van ICT veel ruimte te ervaren om uitdagend onderwijs te geven.</i> Elke locatie van Pantarijn heeft scores op de desbetreffende vragen van de tevredenheidsonderzoeken van medewerkers op of boven de benchmark. Zie 3.5
5.3	<i>De digitale leeromgeving faciliteert leerlingen bij het volgen van individuele leerroutes en de mogelijkheid regie te nemen op het onderwijsleerproces.</i>

	Mede dankzij de lock-down wordt de digitale leeromgeving bij diverse vakken meer en beter benut. Dit is ook te zien in de tevredenheidsspeilingen. De leerling-tevredenheid is fors toegenomen op dit punt. De digitale leeromgeving biedt mogelijkheden voor leerlingen om individuele leerroutes te volgend en meer regie te nemen. Het verder uitbouwen en bestendigen verdient aandacht. Hiervoor is scholing gepland voor 2022.
5.4	<i>De ontwikkeling van de leerling kan digitaal goed worden gevolgd, ook niet-cijfermatig, door docenten, ouders en ook leerlingen zelf.</i> De processen op de locaties verlopen verschillend. Het praktijkonderwijs is gebruik gaan maken van Presentis, dit is een programma om te werken met portfolio's. Verdere ontwikkeling is nog wel noodzakelijk. Ook op het MHV is dit doel nog niet behaald. In 2022 is er scholing in digitale vaardigheden gepland, wellicht biedt dit voldoende handvatten. In Kesteren/Rhenen verloopt dit naar tevredenheid. Magister is hiervoor een belangrijk hulpmiddel. De ontwikkelingsruimte zit in het vinden van manieren om de persoonlijke ontwikkeling van leerlingen zichtbaar te maken. De driehoeksgesprekken zijn hier een goede start voor.
5.5	<i>De onderwijslokalen en overige ruimtes, kamers, zalen en gangen dienen qua ruimte en inrichting optimaal plaats te bieden aan de groeiende diversiteit aan leer- en werkmethoden.</i> De door locaties gevraagde aanpassingen aan de fysieke ruimte om de groeiende diversiteit aan leer- en werkmethodes van de locaties beter te faciliteren zijn grotendeels gehonoreerd. Met name voor de locatie MHV geldt dat verzoeken zijn blijven liggen. Er is een onderliggend beleid om bij iedere aanpassing in de ruimte maximale flexibiliteit qua gebruik te realiseren.
5.6	<i>Medewerkers zijn bekwaam in het toepassen e-didactiek en ICT vaardigheden. Kennis en vaardigheden zijn op het gebied van digitalisering up-to-date.</i> Zie 5.3

Programmalijn 5: Interne en externe samenwerking

Ambitie 6. Locatie overstijgend uitdagend onderwijs door samenwerking

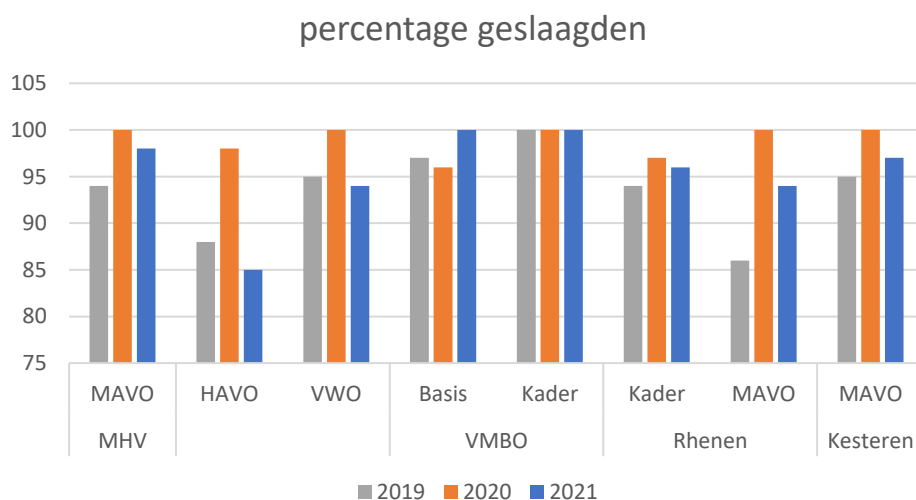
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)

6.1	<i>De samenwerking tussen de verschillende locaties van Pantarijn leidt tot een nieuw en passend praktijkgericht onderwijsaanbod voor leerlingen.</i> Er zijn verschillende vormen van samenwerking binnen Pantarijn. Zo is er binnen Pantagora een samenwerking tussen MHV en het VMBO. En er worden tussen het VMBO en Kesteren/ Rhenen praktijkprogramma's uitgewisseld. Het stagebureau van het PrO wordt ook ingezet voor het regelen van stages voor leerlingen in VMBO Wageningen.
6.2	<i>De samenwerking tussen de verschillende locaties van Pantarijn leidt tot nieuwe onderwijsvormen voor leerlingen.</i> Zie 6.1

Programmalijn 5: Interne en externe samenwerking	
Ambitie 7. Samenwerking met PO, MBO, HBO en Universiteit	
Criteria (merkbaar en of meetbaar verschil in 2024 t.o.v. 2019)	
7.1	<i>De samenwerking in de regio krijgt vorm via een doorgaande leerlijn vanuit het basisonderwijs en een goede aansluiting op het vervolgonderwijs.</i> De pilot 10-14 onderwijs is geëvalueerd. Het PO heeft aangegeven niet verder te willen gaan met deze vorm van samenwerking. Er wordt opnieuw onderzocht op welke manier deze doorgaande lijn nu verder vorm kan krijgen.
7.2	<i>Door samenwerking in de regio met instellingen en bedrijfsleven stijgt het aantal leerlingen dat opdrachten uitvoert (in opdracht van) andere instellingen en bedrijven.</i> De samenwerking in de regio wordt opgezocht en waar mogelijk uitgewerkt. Voorbeelden van samenwerking zijn bijvoorbeeld KadoLokaal in Wageningen, maar ook het Design & Technology Lab. Het contact met de buitenwereld richt zich tot nu tot andere onderwijsinstellingen (WUR, Fontys, basisscholen).
7.3	<i>De samenwerking in de regio leidt tot een passend aanbod en passend onderwijs voor leerlingen.</i> In de wet Passend Onderwijs staat een uitgebreide omschrijving van het doel van het SWV. "Het SWV stelt zich ten doel een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen te realiseren en wel zodanig dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken en leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen."

2.2 Evaluatie Opbrengsten 2021

In onderstaande grafiek staat per locatie per onderwijsniveau het aantal geslaagden over de afgelopen 3 jaren.

In onderstaande tabel staan de opbrengsten van het onderwijs aan de hand van de inspectie-indicatoren. De onderwijspositie ten opzichte van het basisschooladvies geeft het percentage leerlingen weer dat in leerjaar 3 op het onderwijsniveau zit dat overeenkomt met het basisschooladvies. De onderbouwsnelheid geeft het percentage leerlingen weer dat onvertraagd overgegaan is van leerjaar 1 naar leerjaar 2 en van leerjaar 2 naar leerjaar 3. De bovenbouwsnelheid geeft het percentage onvertraagde studievoortgang aan vanaf leerjaar 3.

Hieronder staan de driejaargemiddelden (bron: opbrengstenoverzicht 2021 - Magister).

tabel 2.1 opbrengstenoverzicht 2021

onderwijspositie tov basisschooladvies

	resultaat	norm
MHV	17,04%	-0,55%
VMBO	31,75%	-7,00%
Rhenen	47,20%	-10,05%
Kesteren	35,8%	-7,00%

onderbouwsnelheid

resultaat	norm
97,75%	95,42%
99,25%	95,18%
99,64%	95,25%
99,03%	95,44%

bovenbouwsucces

	Resultaat	norm
MHV - theoretische leerweg	94,75%	86,67%
MHV - havo	88,91%	81,53%
MHV - vwo	94,57%	81,81%
VMBO – basisberoepsgerichte leerweg	96,43%	87,07%
VMBO – kaderberoepsgerichte leerweg	94,54%	86,24%
Rhenen – kaderberoepsgerichte leerweg	89,74%	86,31%
Rhenen – theoretische leerweg	93,55%	86,83%
Kesteren – theoretische leerweg	94,74%	86,82%

Opbrengsten Praktijkonderwijs

Uitstroom	Aantal leerlingen
Betaald werk	4
Entree (ROC) Bol detail	5
Entree (ROC) Bol dienstverlening en zorg	5
Entree (ROC) BBL horeca	2
Entree (ROC) Bol horeca	1
Traject gemeente	1
Dagbesteding	1
Overig	1 (moederschap en een aantal uren werkzaam in de schoonmaak)

Uit bovenstaande opbrengsten blijkt dat de verschillende locaties op alle onderwijsniveaus (ruim) boven de inspectienormen scoren. Uit de opbrengsten van Praktijkonderwijs blijkt dat 65% van de leerlingen een vervolgopleiding is gaan doen op een ROC. Daarnaast heeft 35% van de leerlingen betaald werk gevonden.

2.3 Nationaal Programma Onderwijs

Proces

Scholen is verzocht om een schoolscan uit te voeren om inzichtelijk te maken of en waar leerlingen achterstanden hebben opgelopen. Om dit inzicht te verkrijgen zijn twee invalshoeken gekozen:

- een cognitieve analyse op basis van behaalde gemiddelde cijfers op vakniveau (vergeleken met zichzelf én met een referentiegroep)
- een sociaal-emotionele analyse, gebaseerd op een enquête uitgezet bij alle leerlingen en hun ouders (met uitzondering van de eindexamenleerlingen).

Op basis van de schoolscans is er een plan van aanpak per locatie opgesteld. Dit plan van aanpak sluit aan bij de zgn. menukaart zoals opgesteld door OCW. De menukaart bevat interventies die bewezen effectief zijn. Scholen kunnen kiezen uit de volgende interventies:

- A. Meer onderwijs (binnen of buiten reguliere schooltijden) om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren (voor- en vroegschoolse interventies, uitbreiding onderwijs, zomer- of lentescholen)
- B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren (toe te passen bij algemeen vormende vakken, maar vaak ook bij beroepsgerichte vakken: één-op-één-begeleiding, individuele instructie, instructie in kleine groepen, directe instructie, leren van en met medeleerlingen, feedback, beheersingsgericht leren, technieken voor begrijpend lezen, gesproken taalinterventies)
- C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkelingen van leerlingen (interventies gericht op het welbevinden van leerlingen, sportieve activiteiten, cultuureducatie)
- D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen (metacognitie en zelfregulerend leren, samenwerkend leren)
- E. (extra) inzet van personeel en ondersteuning (klassenverkleining, onderwijsassistenten/instructeurs)
- F. Faciliteiten en randvoorwaarden (activiteiten die randvoorwaardelijk/ondersteunend zijn voor interventies onder A-E, ouderbetrokkenheid, digitale technologie)

Op een aantal locaties is aan docenten gevraagd waar zij denken dat er achterstanden zijn opgelopen en welke interventie zij graag zouden inzetten, (voordat de uitkomsten van de schoolscan bekend waren). De schoolplannen zijn besproken tijdens MT's, vervolgens zijn de schoolplannen ter instemming voorgelegd aan de deelraden. Op basis van de schoolscans is een plan van aanpak per locatie opgesteld.

Globale bevindingen

Cognitieve achterstanden

Er zijn grote verschillen op individueel niveau. Er zijn leerlingen die gemiddeld betere cijfers gehaald hebben en leerlingen die gemiddeld slechtere cijfers behaald hebben. De basisberoepsgerichte leerweg en de kaderberoepsgerichte leerweg laten in totaliteit wel wat achterstanden zien. Dat verschilt per leerjaar en per niveau. Naarmate het onderwijsniveau hoger wordt, nemen de achterstanden af. Uitzondering hierop is havo 4 en vwo 5. Deze groep laat zien dat er sprake is van cijfermatige achterstand.

Sociaal-emotionele achterstanden

Leerlingen geven aan dat ze vooral 'iets leuks doen' gemist hebben. Overal is er behoefte aan activiteiten die de sociale cohesie bevorderen.

In onderstaande tabel staat voor schooljaar 2021-2022 per locatie en per categorie interventies de gekozen inzet. Op alle locaties heeft de MR ingestemd met de plannen.

Locatie	A	B	C	D	E	F
VMBO	Extra onderwijs	Verlengde instructie, kleine groepen	Plusweken	Inzet plannings-tool voor leerlingen	Extra tijd mentoren	RT onderwijs-methode breder

						inzetten, aanschaf digitale hardware
Locatie	A	B	C	D	E	F
ISK	Tutoring					
PrO	Aanvullend e stages	Maatwerk, oa verlengde instructies, tutoring	Schooltuin, thema-week	Samenwer- -kend leren	RT onderwijs- methode breder inzetten, aanschaf digitale hardware	
Rhenen	Scholing, inzet Onderwijs- helden	Activiteiten tbv groepsvor- ming	Inzet Cito volgsystee- m			
Kesteren	Scholing, inzet Onderwijs- helden	Activiteiten tbv groepsvor- ming	Inzet Cito volgsystee- m			
MHV	Vakgericht aanbod	Maatwerk- ondersteu- ning	Leerstrate- gieën	Klassenver- -kleining	Examen- ruimte	

2.4 Evaluatie naleving code 'Goed Onderwijsbestuur VO'

De code 'Goed Onderwijsbestuur VO' is van toepassing op de leden van de VO-raad

(https://www.vo-raad.nl/system/downloads/attachments/000/000/003/original/Code_Goed_Onderwijsbestuur_VO_2019_0701.pdf?1561974995). Pantarijn is lid van deze sectororganisatie. Alle elementen die genoemd zijn in deze code worden nageleefd door Pantarijn.

2.5 Evaluatie horizontale verantwoording

In 2021 waren er acht MR-vergaderingen, waarbij overleg plaatsvond tussen MR en bestuurder. In totaal heeft de MR in 2021 advies uitgebracht over vier voorgenomen bestuursbesluiten. Voor zestien voorgenomen bestuursbesluiten heeft het Bestuur de MR om instemming gevraagd. Vijftien voorgenomen besluiten zijn van een positief advies voorzien, een voorgenomen besluit is verworpen (protocol medicijnverstrekking en medisch handelen). De feedback op dit voorstel wordt verwerkt, daarna wordt het voorgenomen besluit opnieuw ingediend.

Een advies wordt altijd door de gehele MR uitgebracht. Instemming wordt, afhankelijk van het onderwerp, gegeven door de gehele MR of door één of twee van de in totaal drie geledingen.

De MR publiceert een jaarverslag in schooljaren. Dit is te downloaden vanaf de website onder Pantarijn > downloads

2.6 Evaluatie personeelsbeleid 2021

Het jaar 2021 heeft net als 2020 in het teken gestaan van Covid-19 en de maatregelen voor het onderwijs. In 2020 heeft het afstandsonderwijs versneld vorm gekregen. In 2021 heeft het onderwijs afhankelijk van de situatie zowel op locatie als op afstand plaatsgevonden. De voortdurende aanpassingen vragen veel van de flexibiliteit en het aanpassingsvermogen van onze medewerkers.

De eindexamencriteria en de periode waarin de eindexamens plaatsvonden zijn aangepast, en er zijn extra middelen beschikbaar gekomen en ingezet voor het inlopen van leerachterstanden. Vooral met ingang van schooljaar 2021 / 2022 is er extra formatie ingezet in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) om de gevolgen van de coronacrisis voor leerlingen op te vangen.

Voor de externe inhuur van personeel heeft er een aanbesteding plaatsgevonden. Met ingang van 1 september 2021 zijn voor de 3 verschillende percelen (detacheren, uitzenden, surveillanten) contracten gesloten met 3 leveranciers per perceel.

Voor het schooljaar 2021 / 2022 is een generatieregeling geïntroduceerd voor medewerkers van 62 jaar en ouder. Doelstelling van de regeling is om oudere medewerkers langer in staat te stellen vitaal door te werken en instroom van jongeren te bevorderen. Deelname aan de regeling is begrensd op 35% van de doelgroep. 8 medewerkers nemen hier met ingang van dit schooljaar aan deel.

Hieronder staan de kengetallen van het personeelsbestand van eind 2021.

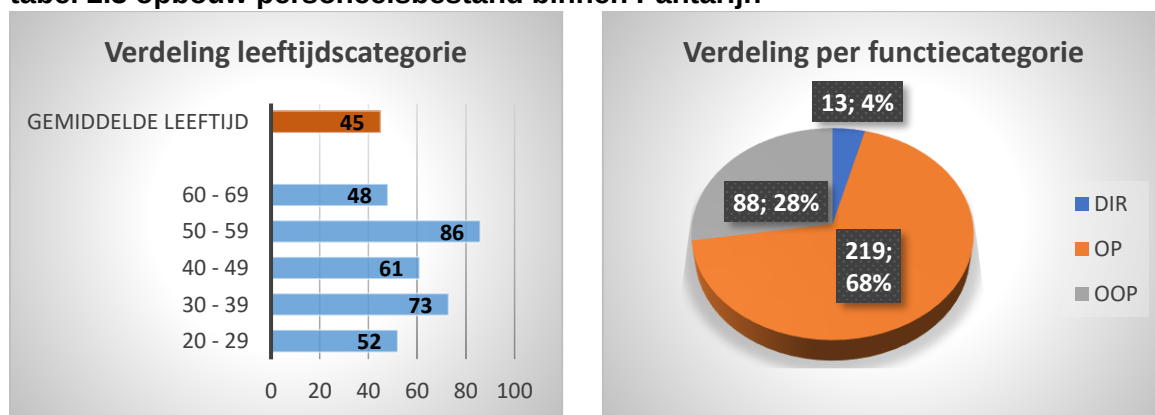
tabel 2.2 personele bezetting in FTE per 31 december*

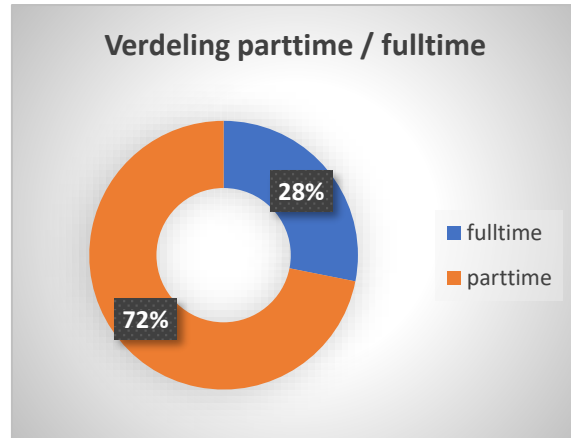
Jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	230,3	234,6	239,4	237,6	247,9

*De omvang in FTE is inclusief de voormalige bapo-regeling en exclusief vervangingen.

In onderstaande grafieken staan de absolute aantallen van de leeftijdsopbouw eind 2021, de verdeling per functiecategorie, verdeling vast/tijdelijk personeel en verdeling parttime/fulltime binnen Pantarijn

tabel 2.3 opbouw personeelsbestand binnen Pantarijn

Het totaal aantal medewerkers is in 2021 met 3,6% toegenomen ten opzichte van 2020 namelijk van 309 naar 320. De gemiddelde leeftijd en de verhouding vaste en tijdelijke formatie is onveranderd.

Het aantal fulltimers is iets gedaald ten opzichte van vorig jaar van 94 (30%) naar 90 (28%) medewerkers.

Het aandeel medewerkers dat een tijdelijke aanstelling heeft is de afgelopen 3 jaar stabiel op 22%. Dit is inclusief inhuur via bureaus.

In- en uit dienst getreden medewerkers

tabel 2.4 aantal in dienst getreden medewerkers

Aantal	Soort dienstverband
7	in reguliere vacatures
2	onbevoegd
46	voorziening in een tijdelijke vacature
2	vervangingsvacatures
4	projectaanstelling
61	totaal

Het totaal aantal in dienst getreden medewerkers is in 2021 fors toegenomen ten opzichte van 2020: van 45 naar 61.

tabel 2.5 aantal uit dienst getreden medewerkers

Aantal	Reden beëindiging dienstverband
5	einde vervanging
5	(flex-)pensioen
16	einde tijdelijke aanstelling
1	arbeidsongeschiktheid
13	opzegging medewerker
4	wederzijds goedvinden
1	overlijden
50	totaal

Het aantal uit dienst getreden medewerkers is in 2021 met 3 toegenomen ten opzichte van het jaar daarvoor (50 ipv 47). Het percentage personeelsverloop voor 2021 bedraagt 15,9%.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage bedroeg in 2021 4,41%. Ruim 1% lager dan het verzuimpercentage in 2020. Voor 2020 bedroeg het verzuimpercentage landelijk voor de sector VO 5,6%. Pantarijn zat daar met 5,55 procent niet ver onder. De landelijke cijfers voor de sector voor 2021 worden in het najaar van 2022 bekend.

Funciemix

tabel 2.6 realisatie funciemix

Realisatie in %	Totaal aantal FTE	LB	LC	LD
Oude streefcijfers OCW		48,4%	28,1%	23,4%
2020 totaal	172,3	58,9%	23,2%	17,9%
2020 excl. tijdelijke formatie	137,4	50,3%	28%	21,7%
2021 totaal	179,3	62,1%	21,1%	16,8%
2021 excl. tijdelijke formatie	138,3	53,5%	26%	20,5%

De funciemix biedt mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling van docenten. In het verleden zijn hier streefcijfers voor opgesteld vanuit OCW (2009). Het is vanaf ingang CAO 2018/2019 aan de scholen zelf om afspraken te maken met de (P)MR over de funciemixpercentages

als onderdeel van het formatieplan. Bovengenoemde percentages zijn dan ook een optelsom van de LB, LC en LD formatie van alle locaties.

In 2020 kwam Pantarijn voor de vaste formatie redelijk dicht in de buurt van de oude streefcijfers van OCW.

Voor 2021 is er als gevolg van de extra middelen voor de aanpak van leerachterstanden (Nationaal Programma Onderwijs) een toename van de formatie. De verdeling van LB, LC en LD docenten op de totale formatie wijkt daardoor aanzienlijk af van de verdeling van het jaar daarvoor en de oude streefcijfers van OCW.

Wanneer we echter kijken naar de vast formatie, dan zijn de verschillen minder groot. Bij vacatures wordt meestal gekozen om de opvolging in LB-functies te doen, ongeacht of de vertrekkende medewerker een LC- of een LD-functie had. De ruimte aan LC en LD functies is verder afhankelijk van het formatieplan per locatie.

2.7 Strategisch personeelsbeleid

De ontwikkelingen op het gebied van het strategisch HR beleid zijn terug te vinden in de evaluatie van het strategisch beleidsplan 2021. Corona heeft invloed gehad op het verloop van deze ontwikkelingen. Een aantal doelen heeft vertraging opgelopen, maar andere doelen zijn versneld ingevoerd, zoals het digitaliseren van het onderwijs. Mooie ontwikkelingen zijn dat lesbezoeken steeds gewoner worden en dat er meer aandacht is voor de autonomie van de medewerkers

2.8 Klachten in 2021

Het uitgangspunt van Pantarijn is dat klachten in eerste instantie op de locatie worden opgelost.

In dit verslag komen de klachten aan bod waarbij het niet gelukt is de klacht op de locatie op te lossen. In 2021 zijn er geen bezwaarschriften of klachten bij de bestuurder ingediend. Er zijn twee meldingen gedaan bij de externe vertrouwenspersoon voor medewerkers. De vertrouwenspersoon heeft de eerste opvang voor zijn rekening genomen en heeft advies gegeven. Daarnaast zijn er begeleidingsgesprekken geweest en is nazorg verleend. Beide casussen zijn naar tevredenheid van de melders afgesloten. Er is geen melding bij de externe vertrouwenspersoon voor leerlingen en ouders gedaan.

2.9 Ontwikkelingen in relatie tot verbonden partijen

In de jaarverslagen van de samenwerkingsverbanden is gedetailleerder verslaglegging over 2021 gedaan. Hieronder verslaglegging op hoofdlijnen.

Passend Onderwijs

Pantarijn maakt deel uit van het samenwerkingsverband Gelderse Vallei en het samenwerkingsverband Rivierenland.

In de afgelopen jaren heeft het samenwerkingsverband Gelderse Vallei bezwaar ingediend tegen de beschikkingen vanuit het ministerie van OCW, betreffende leerlingen die de overgang maakten van de gesloten plaatsing bij GJI Deelen van de Hoenderloo Groep naar een open residentiële plaatsing. In november 2018 had DUO de bezwaarschriften ongegrond verklaard. Vervolgens is een beroepsschrift ingediend bij de rechtbank. In 2019 is wederom aandacht besteed aan het politieke traject gericht op het herstellen van de weeffout en is een aantal acties ingezet als tussenoplossing, met als resultaat een beroepsprocedure tegen de uitspraak. In september 2021 is het samenwerkingsverband in het gelijk gesteld en gecompenseerd voor de 1,3 miljoen. Binnen het samenwerkingsverband Gelderse Vallei gaan we in gesprek over een doelmatige besteding hiervan, ten behoeve van inclusiever

onderwijs. Er is met het ministerie van OCW afgesproken dat de middelen buiten de bovenmatige reserves kunnen worden gehouden, en de inzet een looptijd van 6 jaar betreft.

Bij beide samenwerkingsverbanden is in de meerjarenbegroting een stevige ambitie opgenomen waarin het deelnamepercentage aan het reguliere vo de komende jaren moet gaan stijgen. Gezien de recente stijging van de deelname vso zijn op dit moment de financiële onzekerheden groot. Ter illustratie: als het werkelijke aantal toelaatbaarheidsverklaringen vso op de eerstvolgende teldatum 10 hoger is dan beoogd, betekent dit voor pakweg de komende vier jaar een totale tegenvaller van in totaal ca. € 450.000. Daarmee zou de reserve in enkele jaren zijn opgemaakt. Vanuit het oogpunt van continuïteit opereren beide samenwerkingsverbanden op dit moment dus behoedzaam.

Samenwerkingsverband Gelderse Vallei

Het primaire doel is een dekkend onderwijsaanbod waar mogelijk thuisnabij. Dit doel hangt samen met een tweede doelstelling: de ondersteuningsmogelijkheden binnen het SWV vergroten. Dit heeft twee voordelen: meer leerlingen (in het regulier voortgezet onderwijs) bedienen en voorkomen dat leerlingen langere tijd thuis zitten. De volgende ambities om deze doelstelling te bereiken staan centraal:

1. Versterken van het ondersteuningsaanbod in het regulier voortgezet onderwijs
2. Verminderen van het aantal thuiszitters en aantal voortijdig schoolverlaters
3. Meer leerlingen naar school dichtbij huis

Ontwikkeling bovenschools aanbod

Het SWV VO Gelderse Vallei heeft in eerdere jaren verschillende bovenschoolse arrangementen ontwikkeld. Doorstart) en Comma. Daarnaast heeft het SWV VO Gelderse Vallei in 2020 stappen gezet in de ontwikkeling van het aanbod voor meer- en hoogbegaafde leerlingen, waarvoor vanuit het ministerie van OC&W een subsidie is toegekend. In 2020 zijn de scholen waarbij sprake is van een dergelijke populatie lid geworden van de werkgroep die centraal wordt aangestuurd door het SWV. In 2020 is op basis van een plan van aanpak richting gegeven aan de uitvoering van de subsidie, welke in 2021 en 2022 zal worden vervolgd.

Samenwerking met gemeenten

Door de invoering van Passend Onderwijs en de transitie van o.a. Jeugdzorg naar de gemeente is samenwerking tussen onderwijs essentieel richting inclusief onderwijs. Daartoe is o.a. het OOGO in het leven geroepen: in het op overeenstemming gericht overleg maken onderwijs en gemeente afspraken rondom Passend Onderwijs en de inzet van Jeugdzorg. Er zijn vier kernthema's: leerplicht, leerlingenvervoer, huisvesting en jeugdzorg.

In 2020 is de regionale samenwerking in de FoodValley tussen de samenwerkingsverbanden onderling (PO en VO) en tussen de samenwerkingsverbanden en desbetreffende gemeenten verder geïntensiveerd. In het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) zorgen enerzijds wethouders en hun beleidsmedewerkers Onderwijs en Jeugdhulpverlening en anderzijds de directeur(-bestuurders) van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs voor nauwe afstemming van het beleid (en de beleidsplannen) en van de programma's en projecten die daaraan uitvoering geven. Dit wordt ambtelijk voorbereid in een Regiegroep en een Regionaal Ambtelijk Overleg.

Samenwerkingsverband Rivierenland

Naast het gegeven dat dit samenwerkingsverband de scholen ondersteunt bij leerlingen waarvoor de basisondersteuning ontoereikend is (extra ondersteuning: 'licht', LWOO), biedt Rivierenland ook extra (externe) ondersteuning ('zwaar') richting leerlingen en docenten.

Deze externe ondersteuning wordt op de VO-scholen gegeven in de vorm van de ambulante begeleiding. De doelstelling om leerlingen met een ondersteuningsbehoefte beter *in de klas* te integreren heeft betekenis voor de invulling van de ambulante schoolbegeleiding. Er vindt een accentverschuiving plaats van individuele leerlingbegeleiding naar groeps- of systeemgerichte ondersteuning van de leerkracht in de klas. Dit moet ertoe bijdragen dat de docent zich gesteund weet en beter geëquipeerd is om individuele leerlingen met een ondersteuningsbehoefte *in de klas* te begeleiden.

Ook biedt Rivierenland arrangementen vo-vso op het vo.

Bij deze arrangementen gaat het om individuele leerlingen of groepjes van leerlingen die in de reguliere setting, maar met ondersteuning vanuit het vso, een traject kunnen volgen. Door de uitvoering van deze arrangementen betekent het dat de leerling die op het vso zit een overstap kan maken naar een vo-school en daar zijn diploma kan halen. Instel het Ondersteuningsplan is een forse daling van het aantal vso leerlingen voorzien, sterker dan vanuit demografische krimp gerechtvaardigd is. De verwachting is dat deze daling als gevolg van de coronacrisis zal stagneren. Enerzijds is er vertraging in de toeleiding van vso naar regulier vso en anderzijds stagneert de uitstroom vanuit het vso ((dagbesteding, sociale werkvoorziening, stagnatie van stageplekken vooral voor kwetsbare jongeren, enz.).

HOOFDSTUK 3: FINANCIËEL BELEID

3.1 Jaarrekening verslagjaar 2021

Tabel 3.1 balans per 31 december 2021

In €		2021	2020
Activa			
1.2	Materiele vaste activa		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	1.480.107	1.322.230
1.2.2	Inventaris en apparatuur	2.922.092	3.115.300
1.2.4	In uitvoering	0	0
1.4.1	Vorraden	15.513	10.802
1.5	Vorderingen	445.154	327.584
1.7	Liquide middelen	6.893.371	5.293.430
Totaal Activa		11.756.237	10.069.346
Passiva			
2.1	Eigen vermogen		
2.1.1	Algemene reserve	3.460.435	3.665.441
2.1.3	Bestemmingsreserves	5.036.019	3.258.113
	Eigen vermogen totaal	8.496.454	6.923.554
2.3.1	Personeelsvoorzieningen	616.745	561.048
2.5	Kortlopende schulden	2.643.038	2.584.744
Totaal Passiva		11.756.237	10.069.346

De balans 2021 vertoont op twee onderdelen een forse stijging. In 2021 zijn forse bedragen ontvangen vanuit de NPO-middelen. Deze middelen zijn ontvangen ter bestrijding van de onderwijsachterstanden ontstaan door de Coronapandemie. In november 2021 zijn de volledige NPO-gelden (basis) voor schooljaar 2021 /2022 ontvangen, terwijl de besteding voor een groot gedeelte in 2022 plaatsvindt. De nog niet bestede middelen zijn toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO. Vandaar dat de liquide middelen en de bestemmingsreserves een ongeveer gelijke stijging laten zien.

Uit de bijgaande jaarrekening 2021 blijkt dat Pantarijn het jaar 2021 heeft afgesloten met een voordelig exploitatiesaldo van € 1.572.901. De goedgekeurde begroting 2021 sluit met een nadelig saldo van € 652.266.

Tabel 3.2 exploitatierekening 2021

In €	Jaarrekening 2021	Begroting 2021	Jaarrekening 2020
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	26.705.297	23.366.944	24.345.116
3.2 Overige overheidsbijdragen en –subsidies	41.376	85.198	200.981
3.5 Overige Baten	309.866	349.324	299.728
Totale Baten	27.056.539	23.801.466	24.845.825
Lasten			
4.1 Personeelslasten	20.956.983	20.032.895	20.196.965
4.2 Afschrijvingen	794.676	760.691	774.260
4.3 Huisvestingslasten	1.298.216	1.233.415	1.192.650
4.4 Overige lasten	2.432.403	2.427.229	2.456.932
Totale Lasten	25.482.278	24.454.230	24.620.807
Saldo baten en lasten	1.574.261	-652.764	225.018
5. Financiële baten en lasten	-1.360	500	-5.930
Resultaat	1.572.901	-652.264	219.088

Het geraamde tekort van € 652.000 bestaat hoofdzakelijk uit de volgende éénmalige uitgaven:

- Eénmalige investering in de ontwikkeling en uitwerking van het schoolplan € 250.000
- Raming kosten viering jubileum € 125.000
- Afronding implementatie nieuw salaris- en personeelsadministratiesysteem € 15.000
- Kosten van het generatiepact € 56.000
- Incidentele werkdrukgeden (ontvangen en verantwoord in 2019 volgens de
- regelgeving) en wordt besteed in de jaren 2020 en 2021. € 230.000

Deze bedragen vormen samen het bedrag van € 667.000

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, sluit de financiële exploitatie 2021 met een positief resultaat van € 1.573.000. Een forse impact op de totstandkoming van dit resultaat is de ontvangst en besteding van de NPO-middelen. OCW heeft bepaald dat de verantwoording van de daadwerkelijk ontvangen NPO-middelen als baten in de financiële administratie moet worden verwerkt. In 2021 hebben wij al bijna 80% van de te ontvangen bijdragen ontvangen. Het grootste gedeelte van deze subsidie moet nog in 2022 worden aangewend. Het saldo tussen de ontvangen bijdragen en de daadwerkelijke uitgaven bedraagt € 1.200.000. Dit verklaart dan ook in hoge mate het voordelig resultaat 2021.

Met name de hoger vastgestelde subsidies van OCW voor materieel (€ 90.000), de bijdrage van het samenwerkingsverband passend onderwijs (€ 180.000) en de lagere instellingslasten (€ 90.000) verklaren verder deze ontwikkeling.

Hierna worden de hoofdoorzaken van de ontwikkeling van de exploitatie 2021 toegelicht ten opzichte van de goedgekeurde begroting 2021.

Toelichting op de baten

Rijksbijdragen (+ € 3.338.000)

De hogere rijksbijdragen zijn grotendeels een gevolg van de extra inkomsten ter bestrijding van de consequenties van de corona-pandemie (NPO-middelen: € 1.757.000; extra hulp in de klas € 287.000; inhaal- en ondersteuningsprogramma's € 228.000; eindexamenfaciliteiten € 119.000; arbeidsmarkttoelage € 125.000). Ook zijn de reguliere rijksbijdragen verhoogd door de vaststelling van de algemene salarismaatregelen. Dit is een bedrag van ± € 680.000. Tegenover deze laatste middelen staan de gevolgen van het onderhandelaarsakkoord over de CAO-VO 2021 (zie hiervoor de toelichting bij de personele lasten). Daarnaast zijn extra bedragen ontvangen van het samenwerkingsverband Gelderse Vallei en Rivierenland, de verhoging van de materiële kostenvergoeding door OCW en de inkomsten voor het onderwijs aan nieuwkomers (in totaal € 142.000).

Overige overheidsbijdragen (-€ 44.000)

De overige overheidsbijdragen zijn vrijwel gelijk aan de bedragen in de vastgestelde exploitatiebegroting 2021. Onder de overige overheidsbijdragen worden de pilotgelden van het samenwerkingsverband, de bijdragen Sterk Techniek Onderwijs en Europese subsidies gerekend.

Overige baten (-€ 39.000)

De lagere *overige baten* zijn met name veroorzaakt door minder gedetacheerd personeel, minder ontvangen VOB en lagere kantine inkomsten.

Toelichting op de lasten

De belangrijkste oorzaken voor de ontwikkelingen van de *lasten* ten opzichte van de begroting zijn:

Personele lasten (+€ 924.000.)

De personele lasten zijn naast de extra inzet van personeel als gevolg van de corona-pandemie en de NPO – middelen (€ 551.000) door de volgende (hoofd)oorzaken toegenomen:

- Er is sprake van extra inzet derden, uitbreiding uren, ontwikkeltijd en het splitsen van klassen.
- In december 2019 is een bedrag van € 394.000 ontvangen voor werkdrukverlichting en het terugdringen van tekorten aan onderwijspersoneel in het funderend onderwijs 2020-2021. In 2021 is 7/12 gedeelte (€ 230.000) onder de personele lasten opgenomen.
- Daarnaast is er door aanvullende bekostiging waaronder het project Sterk techniek Onderwijs (€ 100.000) extra inzet gepleegd.
- In 2021 zijn transitievergoedingen van het UWV ontvangen. Ook de uitkeringen wegens zwangerschap zijn dit jaar hoger. In totaal ± € 290.000.
- Het onderhandelaarsakkoord over de nieuwe CAO-VO 2021 is afgesloten. Het akkoord heeft met name betrekking op de ontwikkeling van de salarissen. Afspraken over het flankerend beleid moeten nog worden gemaakt. De cao heeft een looptijd van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021. Met betrekking tot de loonontwikkeling zijn de

volgende afspraken gemaakt: De salarissen worden per 1 oktober 2021 structureel verhoogd met 1,5%; De eindejaarsuitkering wordt structureel verhoogd van 8 procent naar 8,33% en bereikt daarmee een volledige 13e maand; in november 2021 is een éénmalige bruto-uitkering toegekend van € 800 per fte. Voor Pantarijn heeft dit een extra last tot gevolg van ongeveer € 680.000. Hiervoor hebben wij extra middelen ontvangen.

Afschrijvingslasten (+€ 34.000)

De afschrijvingslasten vallen hoger uit onder andere door de investeringen in het verbeteren van het binnenklimaat.

Huisvestingslasten (+ € 65.000)

De huisvestingslasten vallen hoger uit dan de begroting met name door gestegen energie- en onderhoudskosten. De schoonmaakkosten waren hoger dan begroot en er is meer extern personeel ingehuurd.

Overige (instellingslasten (+ € 5.000)

De overige instellingslasten zijn vrijwel gelijk aan de begroting.

3.2 Continuïteitsparagraaf

Schoolbesturen moeten in het jaarverslag (in het onderdeel Bestuursverslag) sinds het boekjaar 2013 een continuïteitsparagraaf (toekomstparagraaf) opnemen, waarin de financiële situatie van de school wordt verantwoord aan de hand van een aantal vastgestelde onderwerpen. Opgemerkt dient te worden dat het opstellen van een toekomstparagraaf geen garanties geeft op toekomstige realisatie.

A1 Personele bezetting en leerlingenaantallen

Onderstaande cijfers zijn inclusief de voormalige bapo-regeling en exclusief vervangingen.

Tabel 3.3a personele bezetting in FTE per 31 december

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal	230,3	234,60	239,40	237,60	247,90

De exploitatiebegroting 2022 (vastgesteld oktober 2021) laat de prognose van de financiële uitwerking 2022-2025 een negatief resultaat zien tussen de 2 en 4 ton per jaar. In werkelijkheid zullen bij een dalend aantal leerlingen de personele lasten ook dalen. Daarbij wordt uitgegaan dat circa 80% van de bezuinigen door personeel wordt ingevuld.

Jaar	2022	2023	2024	2025
Aantal leerlingen	2583	2549	2504	2483
Prognose resultaat	-€ 373.000	-€ 103.000	-€ 343.000	-€ 261.000
80 % bezuinigen op loonkosten	-€ 298.400	-€ 82.000	-€ 274.000	-€ 209.000
Saldo na bezuinigingen		€ 216.400	€ 24.400	€ 89.400
Aantal te bezuinigen fte (GPL € 80.000)	-3,73	0	0	0

De prognose personele bezetting is gebaseerd op de te realiseren ontwikkelingen in 2022 t/m het jaar 2025. De flexibele schil is 19% van het totale personeelsbestand en bestaat uit

medewerkers met een tijdelijke aanstellingen. De flexibele schil is vooral gevuld met medewerkers die tijdelijke vacatures vervullen en projecten ondersteunen (vernieuwingsgelden, npo en jubilea-gelden).

Tabel 3.3.b personele bezetting in FTE per 31 december 2021 (excl. vervangingen)

Jaar	2021
OP	168,60
OOP	67,05
Management	12,25
Totaal	247,9

Tabel 3.3.c personele bezetting in FTE per 31 december 2021 (excl. vervangingen) en prognose 2022-2025

Jaar	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal	237,09	233,97	229,84	227,91	227,27

Pantarijn gaat uit van het scenario dat de onderwijsdeelname (naar onderwijssoort, gemeente en leeftijd, etc.) de komende jaren op hetzelfde niveau blijft en dat de mobiliteit van leerlingen tussen gemeenten niet verandert (relatief gezien). Het toekomstige aantal leerlingen is daarom - in dit scenario – alleen afhankelijk van demografische ontwikkelingen.

In tabel 3.4.a staan de werkelijke aantallen leerlingen per 1 oktober.

Tabel 3.4.a werkelijke leerlingenaantal 1 oktober excl. isk

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Leerlingenaantal werkelijk	2717	2622	2434	2537	2465	2548

Onderstaand de leerlingenprognoses volgens het prognosemodel van Pantarijn zoals die ook verwerkt is in de formatiebegroting 2022/2023 (vastgesteld april 2022).

Tabel 3.4.b prognose leerlingenaantal 1 oktober incl. isk

	2021	2022	2023	2024	2025
leerlingenaantal	2583	2549	2504	2483	2476

A2 De meerjarenbegroting

In de formatiebegroting voor 2022-2023 van april 2022 is rekening gehouden met een leerlingaantal van 2548 op 1 oktober 2021 (2583 incl. ISK). Dit aantal is gebaseerd op de actuele aanmeldingen en een raming van de zij-instroom. Zoals gezegd, is dit een lichte stijging van het aantal leerlingen ten opzichte van de telling van oktober 2021. Deze formatiebrief is de opmaat voor de begroting 2023.

Hieronder is de financiële uitwerking meerjarig weergegeven. In werkelijkheid zullen bij een dalend aantal leerlingen de personele lasten ook dalen. Hieronder worden de resultaten weergegeven, waarbij is uitgegaan dat circa 80% van de bezuinigen door personeel wordt ingevuld, immers circa 80% van de totale lasten bestaat uit personele lasten. De overige 20% is op de materiële uitgaven in mindering gebracht.

Tabel 3.5 staat van baten en lasten 2021, begroting 2022 en de prognose 2023 – 2025

	In €					
	Baten	2021	2022	2023	2024	2025
3.1	(Rijks)bijdragen OCW	26.705.297				
3.2	Overige overheidsbijdragen	41.376				
3.5	Overige baten	309.866				
	Totaal baten	27.056.539	26.814.579	25.991.551	24.541.815	24.362.815
	Lasten					
4.1	Personele lasten	20.956.983	22.474.405	21.378.575	20.201.158	20.031.739
4.2	Afschrijvingen	794.676	777.115	777.115	791.923	766.512
4.3	Huisvestingslasten	1.298.216	1.273.114	1.273.114	1.273.114	1.273.114
4.4	Overige instellingslasten	2.432.403	2.663.141	2.666.120	2.619.000	2.553.000
	Totaal lasten	25.482.278	27.187.775	26.094.924	24.885.195	24.624.365
	Saldo baten en lasten	1.574.261	-373.196	-103.372	-343.380	-261.551
	Financiële baten en lasten					
5.1	Financiële baten (incl. rente	0	500	500	500	500
5.2	Financiële lasten	1.360	0	0	0	0
	Saldo financiële baten en lasten	-1.360	500	500	500	500
	Exploitatieresultaat:	1.572.901	-372.696	-102.872	-342.880	-261.051

Het weerstandsvermogen is van voldoende omvang om deze tekorten op te kunnen vangen. De bufferliquiditeit stijgt in 2021 naar een ratio van 12,7 % hetgeen hoger is dan onze streefwaarde. Overigens blijft ons doel om met een sluitende begroting te werken m.a.w. om de tekorten in 2022, 2023 en 2024 weg te werken zal er of bezuinigd moeten worden of, net als hieronder voor 2021, een verklaring voor worden gegeven.

De vermogenspositie van Pantarijn heeft op dit moment voldoende omvang. Om het vermogen in stand te houden, wordt in principe gestuurd op een sluitende (meerjaren) begroting. Door incidentele- en bij het vaststellen van de begroting geaccordeerde uitgaven is soms een niet sluitende begroting heel goed mogelijk. Met ingang van 2014 is een versterkte rapportagestructuur geïmplementeerd, waardoor tijdige sturing ook daadwerkelijk mogelijk is.

Op basis van de meerjarenbegroting is de volgende meerjarenbalans te berekenen:

Tabel 3.6 balans 31 dec. 2021, begroting 2022 en de prognose 2023 – 2025

	In €	Jaarrekening	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose
Activa		2021	2022	2023	2024	2025
1.2	Materiele vaste activa					
1.2.1	Gebouwen en terreinen	1.480.107	1.480.107	1.480.107	1.480.107	1.480.107
1.2.2	Inventaris en apparatuur	2.922.092	3.046.527	3.061.335	3.035.924	3.056.724
1.4.1	Voorraden	15.513	15.513	15.513	15.513	15.513
1.5	Vorderingen	445.154	445.154	445.154	445.154	445.154
1.7	Liquide middelen	6.893.371	6.666.064	5.188.375	4.952.736	4.654.558
Totaal Activa		11.756.237	11.653.365	10.190.484	9.929.434	9.652.056
Passiva						
2.1	Eigen vermogen					
2.1.1	Algemene reserve	3.460.434	3.421.145	3.078.264	2.817.214	2.539.836
2.1.3	Bestemmingsreserves	5.036.019	5.036.019	3.916.019	3.916.019	3.916.019
	Eigen vermogen totaal	8.496.453	8.457.164	6.994.283	6.733.233	6.455.855
2.3.1	Personeelsvoorzieningen	616.745	553.162	553.162	553.162	553.162
2.5	Kortlopende schulden	2.643.039	2.643.039	2.643.039	2.643.039	2.643.039
Totaal Passiva		11.756.237	11.653.365	10.190.484	9.929.434	9.652.056

Op basis van de meerjarenbegroting daalt het eigen vermogen. Met name door de besteding van de NPO-middelen nemen de bestemmingsreserves af. Door het uitgangspunt van een sluitende begroting (m.u.v. incidentele uitgaven) is ook een stabiele meerjarenbegroting voor de balansgegevens te verwachten.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Begin februari 2021 heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een steunprogramma voor herstel en perspectief naar aanleiding van de Covid-19 pandemie bekend gemaakt. In deze brief is aangekondigd dat in de komende twee en een half jaar € 8,5 miljard extra wordt geïnvesteerd in het gehele onderwijs, van het funderend onderwijs tot en met het hoger onderwijs. De maatregelen voor het funderend onderwijs (primair en voortgezet onderwijs) hebben de volgende criteria:

- Iedere school krijgt middelen voor een eigen School Programma
- Extra onderwijs en begeleiding, ook buiten de school en de reguliere schooltijden
- Leerling centraal, niet het systeem
- Acties op de korte termijn (met name om de opgelopen achterstanden weg te werken)
- Maatregelen voor specifieke groepen (bijvoorbeeld nieuwkomers)
- Verkenning mogelijkheid verlengde leerroutes

In de maanden mei, juni en juli hebben de locaties, na een grondige inventarisatie, voor hun schoolprogramma gekozen uit een 'keuzemenu' van effectieve interventies. De genomen interventies zijn met goedkeuring van de desbetreffende medezeggenschapsraden vastgesteld. Het programma was erop gericht dat voor de zomervakantie al begonnen werd met de interventies.

In de periode tot en met december 2021 zijn de volgende middelen per interventie ingezet:

A	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij te spijkeren	33.443
B	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	56.542
C	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	
D	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	55.377
E	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	329.621
F	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	66.211
G	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding	33.370
	Totaal	<u>574.563</u>

In 2021 is € 1.757.000 aan NPO-middelen ontvangen. Rekening houdende met de uitgaven is het restant ad € 1.183.000 aan de bestemmingsreserve NPO toegevoegd. Het restant wordt in 2022 ingezet.

B1 Rapportage risicobeheersingssysteem

In 2015 heeft Pantarijn het risicomanagement, omschreven als “het continu en systematisch doorlopen van de organisatie op risico’s, met als doel de gevolgen ervan te verminderen en de kans erop te verkleinen”, verder opgezet. Daarbij is het uitgangspunt dat het risicomanagement niet mag leiden tot een apart traject met een eigen bureaucratie. Risicomanagement sluit daarom aan bij de bestaande planning- en control-cyclus. Bij risicomanagement gaat het om het proces van identificatie, beoordeling, beheersing en afdekking van risico’s. Maar het gaat ook om regelmatige evaluatie, consultatie en communicatie gedurende dat proces.

De risicoanalyse voor Pantarijn wordt gecoördineerd door de controller. Alle leden van het managementteam hebben de potentiële risico’s geïdentificeerd middels een risicomatrix. Per kwartaal volgt een update van de risico-inventarisatie en de voortgang van acties. Elk kwartaal gaat de Bestuurder in gesprek met de individuele leden van het managementteam over de risico’s en de maatregelen die wij nemen om deze risico’s te beheersen en te beperken.

B2 Beschrijving van de belangrijkste risico’s en onzekerheden

Door de locaties en centraal zijn de risico’s in beeld gebracht en worden deze per kwartaal geactualiseerd, en van een financieel plaatje voorzien. Eén en ander conform de afgesproken systematiek. In eerste instantie zijn de risico’s geïdentificeerd. De oorzaken, gebeurtenissen en gevolgen zijn in beeld gebracht. Vervolgens zijn de risico’s geanalyseerd (kans en gevolg) en ook van maatregelen voorzien ter beheersing van deze risico’s.

In 2021 hebben wij bij het opstellen van de begroting 2022 de risico’s die onze school loopt inzichtelijk gemaakt en beschreven. Eveneens is de confrontatie met het eigen vermogen aangegeven. De conclusie is dat ons eigen vermogen van voldoende omvang is om de continuïteit te waarborgen.

Samenvatting van de belangrijkste risico's en onzekerheden

- **Aantal leerlingen**
Het aantal leerlingen op Pantarijn, exclusief vavo en isk leerlingen, is de afgelopen jaren gedaald. Er is met name zorg over het vmbo-onderwijs op de locaties in Wageningen en Rhenen. Ook de ontwikkeling van het leerlingaantal van de locatie MHV baart zorgen.
- **(Her)bezetting medewerkers**
Door krapte op de arbeidsmarkt is er zorg over het kunnen aantrekken van voldoende gekwalificeerd personeel. Dit geldt met name voor de tekortvakken. Maar is ook van toepassing op docenten die hun bevoegdheid niet (tijdig) behalen en waarbij herplaatsing niet mogelijk is, deze zullen (moeten) worden ontslagen. Vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd verlaat een groot aantal medewerkers de komende jaren de scholen. Er is zorg over de wijze waarop kennis en expertise in de scholen kan worden behouden. Daarnaast is er zorg door het aantrekken van onvoldoende gekwalificeerd personeel dat de kwaliteit van het onderwijs (risico's in continuïteit: pedagogisch, didactisch handelen) onder druk komt te staan.
- **Passend onderwijs**
Als de vso-deelname stijgt tot boven het landelijk gemiddelde deelnamepercentage moet het SWV bezuinigen en daarmee lopen de inkomsten die Pantarijn ontvangt van het SWV risico.
- **Korte termijn handelen van de overheid**
Pantarijn loopt het risico dat wet- en regelgeving worden aangepast door de overheid. Het korte termijn denken van de overheid leidt tot onzekere financieringsstromen als gevolg van het aanscherpen van bekostigingsvoorwaarden of gedeeltelijke bezuinigingen.
- **Prestatiebox**
De regeling prestatiebox is in 2021 aangepast en in aansluiting op 2021 wordt in 2022, samenvallend met de vereenvoudiging bekostiging, 2/3 van de beschikbare middelen direct toegevoegd aan het bedrag per leerling (lumpsum). De onderdelen strategisch personeelsbeleid (€ 94,- pll.) en aanpakken verzuim/thuiszitten (€ 21,- pll.) worden tot 2026 nog apart vergoed.
- **Loonkosten**
De CAO 2021 geldt per 1 januari 2021 en heeft een looptijd tot en met 31 december 2021. Hierdoor bestaat onzekerheid over de loonkostenontwikkeling vanaf 1 januari 2022. Daarbij is onbekend in welke mate aanpassingen in de loonkosten doorwerken in de lumpsum. Dit geldt eveneens voor de ontwikkelingen in de werkgeverslasten (premieontwikkelingen). Vooralsnog is het uitgangspunt dat loon- en premieontwikkelingen volledig worden gecompenseerd.
- **Wijziging rechtspositie medewerkers per 1-1-2020**
Door de wijziging in rechtspositie zullen medewerkers onder het reguliere arbeidsrecht vallen. Dit heeft gevolgen voor bijvoorbeeld transitievergoedingen.

- **Dekkingsgraad ABP**

Gelet op de daling van de dekkinggraad van het ABP kan dit een premiestijging tot gevolg hebben. Daarnaast kan de lage dekkinggraad tot onzekerheid leiden over pensioen, waardoor medewerkers (flex)pensioen mogelijk uitstellen. Gezien de positieve ontwikkeling van de dekkinggraad is dit risico minder urgent dan voorgaande jaren.

- **Ziekteverzuim**

Het ziekteverzuim heeft veel aandacht binnen Pantarijn en is een punt van zorg. Met name de vervangingskosten en de kosten als gevolg van eigen-risicodragerschap voor flexibele schil vormen een risico. Daarnaast door de krapte op de arbeidsmarkt er onvoldoende vervangend personeel te vinden is, waardoor de kans op lesuitval wordt vergroot.

- **Taakstellingen**

In de begroting is aangegeven dat de ontwikkeling van de leerlingenaantallen de exploitatie onder druk zet. Om tot een structureel sluitende begroting te komen is een aantal taakstellende bezuinigingen opgenomen, met name op de formatie binnen de verschillende locaties. Op de locaties zal het toereikend zijn de taakstellingen te realiseren via natuurlijk verloop en via het beëindigen van tijdelijke aanstellingen. Hiervoor geldt dat een en ander wordt bewaakt door middel van de kwartaalrapportages. De ondersteunende dienst (OSD) ontvangt via de interne Pantarijn bekostigings-systeematiek een percentage van de inkomsten. Bij daling van het aantal leerlingen en de daarmee gepaard gaande daling van de baten voor de afdelingen van de OSD (HR, ICT en Facilitair), staan de lasten hiervan onder druk.

- **Huisvesting**

Door de ontwikkeling van de leerlingenaantallen wordt de huisvesting niet efficiënt (onderbezetting) benut en terwijl in een ander geval door de groei van het leerlingenaantal de locatie overbezet is. Met name in de locatie Kesteren is, door de groei van het aantal leerlingen een extra locatie in gebruik genomen. In beide gevallen leidt dit tot extra kosten.

- **ICT**

Door de voortgaande digitalisering worden de risico's op dit gebied groter. De gevolgen van storing in de informatievoorzieningen als ook onbevoegd toegang proberen te krijgen tot onze systemen worden steeds groter.

- **Corona**

Er is nog steeds een Corona risico dat ook Pantarijn kan treffen.

- **Onderhoud en de verantwoording daarvan**

Op dit moment is een landelijke discussie gaande over de financiële verantwoording van het (groot) onderhoud. Aansluiting bij Europese richtlijnen op dit gebied is één van de opties. Landelijke berichten geven aan dat dit een forse impact op de financiële situatie kan krijgen.

Onderdelen die hier aan bijdragen bij Pantarijn zijn onder meer klassenverkleining, kwaliteit, verbetering luchtkwaliteit en duurzaamheid.

Uit de actualisatie van de risico-inventarisatie komt het volgende financiële beeld naar voren:

Locatie	Risicobedrag
MHV	690.000
VMBO	50.000
Pro	36.000
Rhenen	48.800
Kesteren	48.800
ICT/Facilitair	218.000
OsD/Collectief	1.420.000
Totaal	2.511.600

Vorig jaar waren de risico's lager ingeschat. Met name zijn de risico's op het gebied van de ontwikkeling van het leerlingenaantal en organisatie en personeel nu hoger ingeschat.

Ons beleid is gericht op een buffervermogen in de range van 3 tot 5% van de totale baten (jaarrekening 2021: € 27.056.539. Op dit moment is ons buffervermogen ultimo 2021 € 3.418.352 en is 12,6%. Hiermee voldoen wij ruim aan onze normen. Eveneens is het goed op te merken dat ons totale eigen vermogen (ultimo 2021) een bedrag van € 8.5 miljoen bedraagt en toereikend is om de risico's af te dekken en de continuïteit te waarborgen.

De Inspectie voor het Onderwijs heeft de signaleringswaarden met betrekking tot de financiële kengetallen aangepast. Signaleringswaarden zijn géén normen of streefgetallen, maar grenswaarden die attenderen op het feit dat er mogelijk een risicovolle of ongewenste situatie is of dreigt. Deze signaleringswaarden gebruikt de inspectie bij het financieel toezicht op de onderwijsbesturen (schoolbesturen en samenwerkingsverbanden). De inspectie hanteert niet langer signaleringswaarden voor de kengetallen rentabiliteit, weerstandsvermogen en de huisvestingsratio. Er blijven drie kengetallen over: solvabiliteit, liquiditeit en de ratio normatief publiek eigen vermogen.

De ratio normatief eigen vermogen bestaat uit 3 onderdelen:

- De helft van de aanschafwaarde van de gebouwen maal 1,27 (= de gebouwkostenindex van de afgelopen 15 jaar);
- Boekwaarde resterende materiële vaste activa;
- Omvangafhankelijke rekenfactor (voor Pantarijn: 0,05) * totale baten.

De uitwerking voor Pantarijn, op basis van de jaarrekening 2021, is als volgt:

	Bedrag
Gebouwen	1.920.000
Materiele vaste activa	2.922.000
Baten	1.364.000
Totaal	6.206.000
Publiek Eigen vermogen dec 2021	8.461.000
Teveel	2.255.000
Ratio EV	1,36

De ratio eigen vermogen (publiek eigen vermogen/normatief eigen vermogen) is 1,36. De norm is 1. Hierbij dient de nuancering dat in het eigen vermogen ongeveer € 1.200.000 voor nog te besteden NPO-middelen is opgenomen. Dit bedrag zal naar verwachting in 2022 en 2023 worden besteed. Wordt hiermee rekening gehouden dat is publiek eigen vermogen 6.3 miljoen of te wel een ratio van 1,18. De begroting 2022 sluit met een negatief resultaat van € 373.000. Ook de meerjarenbegrotingen (2023-2025) sluiten in totaal met - € 706.000. Hierdoor daalt het eigen vermogen met in totaal 1 miljoen waarna de ratio op 1 uitkomt.

De conclusie is dat ons eigen vermogen op dit moment hoger dan de norm is. Los van deze discussie vond Pantarijn al dat het buffervermogen aan de hoge kant is. In de begroting 2022 zijn daarom al enkele maatregelen genomen wat resulteert in een niet structureel tekort op de begroting 2022 van € 373.000.

Kengetallen

Het financiële toezicht van de Inspectie is hoofdzakelijk gericht op de financiële continuïteit van onderwijsinstellingen en op de doelmatigheid en rechtmatigheid van de uitgaven die deze instellingen doen. Uit de jaarrekeningstukken worden kengetallen afgeleid voor liquiditeit, solvabiliteit, huisvesting en rentabiliteit. Als die kengetallen lager zijn dan de zogenaamde OCW-signaleringswaarden, is er mogelijk een financieel risico. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in zowel de financiële continuïteit als de doelmatigheid.

Solvabiliteit

De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen, vermeerderd met de voorzieningen, te delen door de totale activa. De solvabiliteit geeft aan in hoeverre Pantarijn aan haar verplichtingen op lange termijn kan voldoen, dus in welke mate tegenover de bezittingen van de school geen schulden staan.

Pantarijn voldoet aan onderstaande signaleringswaarde:

- Solvabiliteit 2 (=incl. voorzieningen): groter dan 45%; de inspectie signaleert en neemt actie als het kengetal kleiner dan 30% is.

Bij de berekening van deze waarde worden de reserves (m.u.v. private reserves) en voorzieningen meegenomen, ongeacht of deze op locatie en/of op gemeenschappelijk/centraal niveau zijn aangelegd.

Tabel 3.7 historische overzicht solvabiliteit

Pantarijn								Gem. VO-SSG4					
%	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Solvabiliteit 1 (excl. Voorzieningen)	57	61	55	67	69	70	72	48	48	49	47	49	46
Solvabiliteit 2 (incl. voorzieningen)	63	66	59	72	74	74	78	60	63	64	62	65	63

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als het totale eigen vermogen (algemene- en bestemmingsreserves) uitgedrukt in een percentage van de totale baten, inclusief financiële baten en exclusief buitengewone baten. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de mate waarin een organisatie tegenvallers in de exploitatie op kan vangen.

Op locaties worden de zogeheten “locatie-exploitatiereserves” (publiek en privaat) gevormd. Deze reserves worden waar nodig- en mogelijk op locatieniveau ingezet. Het publieke deel van de locatie-exploitatiereserves wordt op locatieniveau gevormd uit tijdelijke exploitatieoverschotten en kan later door de betreffende locatie(s), na overleg met de Bestuurder, worden ingezet ter overbrugging van tekorten en/of de financiering van locatie specifieke plannen. In juridisch opzicht behoren overigens ook de locatie-exploitatiereserves tot het organisatievermogen en spelen deze reserves, als er geen andere mogelijkheden zijn, waar nodig en onvermijdelijk een rol bij het afdekken van risico's.

Tabel 3.8 – historisch overzicht weerstandvermogen

Stand van zaken per 31 december	Weerstandsvermogen (Incl.private reserves)	Weerstandsvermogen (Excl. private reserves)	Weerstandsvermogen2 SSG4
2015	20,1	19,5	25,1
2016	23,0	22,4	25,1
2017	25,7	25,3	25,5
2018	27,0	26,7	23,3
2019	27,9	27,7	27,5
2020	27,9	27,8	27,1
2021	31,1	31,0	n.n.b.

In ons financieel beleid achten wij een weerstandsvermogen in de range van 15 tot 20% voldoende. Het landelijk gemiddelde (SSG4), is de groep scholen die vergelijkbaar is met Pantarijn.

Liquiditeit

Reserves en voorzieningen moeten kunnen worden benut voor toekomstige onverwachte of geplande uitgaven. Het is daarom zaak dat een deel van de middelen liquide wordt aangehouden. Het gemiddelde voor SSG4 bedroeg 2,3 in 2019. De Pantarijn streefwaarde ligt in de bandbreedte van 0,5 tot 1,5.

Tabel 3.9 historisch overzicht liquiditeit

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1,06	1,28	1,47	2,1	1,31	1,87	2,08	2,17	2,78

De inspectie heeft als signaleringswaarde voor een bestuur met onze omvang van 0,75 en als absolute € 100.000,00. Pantarijn voldoet hier ruimschoots aan.

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft de mate van winstgevendheid van de organisatie aan en in hoeverre de baten en lasten elkaar in evenwicht houden. Een negatief resultaat bepaalt een negatieve rentabiliteit. Wij streven naar een waarde in de bandbreedte van 0 tot 5. Het kengetal van 2021 is fors beïnvloed door nog niet bestede NPO-middelen.

Tabel 3.10 historisch overzicht rentabiliteit

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
2,6	-0,11	2,53	4,23	3,6	0,96	1,37	0,88	5,76

Huisvestingsratio

De inspectie van het onderwijs heeft een kengetal geïntroduceerd, de zogenaamde huisvestingsratio. Deze wordt berekend door de huisvestingslasten, vermeerderd met de afschrijving over de gebouwen, te delen door de totale lasten. In 2021 is deze overigens weer afgeschaft.

Tabel 3.11 – huisvestingsratio

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
5,8	6,5	6,2	7,0	5,5	5,4	5,6

De signaleringswaarde van de inspectie is > 10. Op dit moment bevindt onze waarde zich onder de signaleringswaarde van de inspectie.

B3 Rapportage van het toezichthoudend orgaan

De Raad van Toezicht maakt onderscheid tussen toezicht op financiële planning (begroting) en toezicht op exploitatie. Daarnaast zijn de uitgangspunten van het financiële beleid vastgelegd in de notitie financiële kaderafspraken.

3.3 Investerings- en financieringsbeleid

Voor de periode 2022-2025 is een investeringsbegroting opgesteld. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Afschrijvingslasten zijn maximaal 3,75% van de normatieve rijksbijdrage voor personeel en materieel.
- Investerings worden in principe gefinancierd vanuit de afschrijvingen (investerings niet hoger dan de afschrijvingen), zodat de vermogens-en liquiditeitspositie van Pantarijn niet wordt aangetast en zo mogelijk versterkt.
- Niet-geplande investeringen hebben alleen plaats indien ze onvermijdelijk zijn (defecten, veiligheid e.d.).

Van het tweede uitgangspunt kan in uitzonderlijke gevallen (bijv. een eigenbijdrage bij nieuwbouw) worden afgeweken, na instemming van de Bestuurder.

Investerings die gepland zijn voor 2022

Tabel 3.12 geplande investeringen 2022

Afdeling	Omschrijving investering	Bedrag
ICT/facilitair	Investerings (m.n. infrastructuur) en planmatig onderhoud, schoolmeubilair, binnenklimaat ed.	€ 1.395.000

Het financieringsbeleid zal er op gericht moeten zijn om zo min mogelijk van externe financiering gebruik te maken om toekomstige generaties niet met deze problematiek (rente en afschrijving) te belasten.

3.4 Treasuryverslag

Pantarijn heeft in 2021 het Treasurystatuut aangepast en opnieuw vastgesteld. De liquide middelen zijn via het schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën belegd. De belangrijkste reden is dat wij hiermee het betalen van negatieve rente kunnen voorkomen.

Het bedrag aan direct opneembare, liquide middelen per 31-12-2021 is als volgt verdeeld:

Tabel 3.13 direct opneembare liquide middelen

Kasmiddelen	4.438
Schatkistbankieren	6.887.523
Totaal	6.891.961

3.5 Conclusie

Op dit moment heeft Pantarijn een gezonde financiële positie. Wij voldoen aan onze streefwaarden zoals in het financieel beleid is afgesproken. Gezien de meerjarenbegrotingen zal de dekking van de teruglopende inkomsten door de verwachte daling van het aantal leerlingen de nodige inzet vergen. De ervaring leert dat dit tot nu toe altijd een haalbare opdracht is gebleken.

Onze kengetallen voldoen aan de streefwaarden. De financiële positie van Pantarijn is momenteel goed te noemen en de verwachting is dat met ons financieel beleid deze positie gecontinueerd kan worden.

HOOFDSTUK 4: JAARREKENING 2021

4.1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteit van de instelling. Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat Pantarijn het geheel van de werkzaamheden voortzet waaraan deze activa en passiva dienstbaar zijn. In het jaar 2021 is er geen sprake van consolidatie. In het verslagjaar is er geen sprake van verbonden partijen. De jaarrekening over 2021 is opgesteld conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Tevens is de richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd. De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit het verzorgen van voortgezet onderwijs in Wageningen en haar directe omgeving. De school is een brede scholengemeenschap voor Gymnasium, Atheneum, HAVO, VMBO en Praktijkonderwijs. Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. Ontvangen interest en betaalde interest worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Waarderingsgrondslagen

Tot 1 januari 1993 werden de aanschaffingen inzake inventaris en apparatuur door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen a fonds perdu vergoed. Met ingang van 1993 is in de normvergoeding voor materiële kosten een bedrag aan afschrijvingskosten opgenomen en vindt er niet langer een vergoeding op declaratiebasis plaats. Het economisch risico is hiermee bij de school komen te liggen. In de jaren 1993 tot en met 1996 zijn de inventarisaanschaffingen ten laste van de exploitatierekening gebracht en m.i.v. 1997 geactiveerd op de balans. Voor zover hieronder niet anders is aangegeven zijn activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde. Activa, passiva, baten en lasten worden verantwoord tegen nominale waarden en op basis van de historische kostprijs.

Materiële vaste activa

De afschrijvingstermijn van de gebouwen bedraagt 40 jaar. De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijving. De afschrijvingspercentages zijn gebaseerd op verwachte reële gebruiksduur. De oorspronkelijke richtlijnen van het Ministerie van OCW en de daarop gebaseerde materiële vergoeding kent veelal langere afschrijvingstermijnen. De jaarlijkse

afschrijvingspercentages zijn voor wat betreft de op 1 januari 2021 aanwezige inventaris als volgt:

	Activagroep	Termijn (max in jaren)
1	Nieuwbouw 2007 Wageningen EB	40
2	MJO investeringen 2002-2012	10
3	Laptops en devices	4
4	Audio- en visuele apparatuur	5
5	Kantoormeubilair	20
6	Aanbestedingen	4
7	Inrichting vaklokaal	20
8	Inventaris algemeen/overig	10
9	Renovatie Rhenen 2008	40
10	Hard- en software 3jr	3
11	Uitbreiding MHV 2011	40
12	Kantoorvleugel OSD	20
13	Interne aanpassingen 4jr	4
14	Interne aanpassingen 10jr	10
15	Veiligheidsinstallaties	10
16	Schoolmeubilair 15jr	15
17	Schoolmeubilair 17jr	17
18	Inventaris oud (1997-2003)	12
19	Kluisjes en lockers	15
20	Bibliotheek/mediatheek	10
21	Buiten schilderwerk	5
22	Binnen schilderwerk	10
23	Mechanische en natuurlijke ventilatie	5
24	Verwarmingsinstallatie	10
25	Bestrating en terreininventaris	20
26	Dekvloeren en gevelbekleding	20
27	Dakbedekking en koepels	20
28	Kozijnen, ramen en deuren	30
123	Computers H/S/P 5jr	5
124	Activa door locatie aangeschaft	5

Over de aangeschafte inventaris wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruik name. Hierbij wordt afgeschreven op basis van de verwachte gebruiksduur. Alle aanschaffingen boven een bedrag van € 1000,- (per stuk of per cluster) worden geactiveerd.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Gezien de aard (Min OCW en VOB) en omvang van de vorderingen heeft Pantarijn geen post voorziening oninbaar opgenomen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geoordeelde OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Geoordeelde OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoordeelde OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekening clause) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Resultaatbepaling

Met inachtneming van het vorenstaande worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. D.w.z. dat bijvoorbeeld baten die in 2021 zijn ontvangen maar betrekking hebben op 2022 (Lerarenbeurs en VOB o.a.) aan 2022 zijn toegerekend. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gebaseerd op onderbouwde berekeningen (spaarverlof/jubilea/IKB). Spaarverlof wordt gewaardeerd tegen nominale waarde en de voorziening jubilea tegen contante waarde. De voorziening spaarverlof is gevormd voor personeelsleden die gedurende vier of meer schooljaren 60 klokuren hebben gespaard en dit in een aaneengesloten periode opnemen.

Als uitgangspunt voor de berekening jubilea is op persoonsniveau (onder andere leeftijd, onderwijsdiensttijd, blijf kans en de daarbij behorend salarisschaal) doorgerekend voor de komende jaren.

In de cao is de mogelijkheid opgenomen om verlofuren op te sparen (IKB). Voor deze opgespaarde rechten is een voorziening opgenomen.

Pensioenen

Pantarijn heeft voor haar werknemers een pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij de Stichting. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het pensioenfonds ABP.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Ultimo december 2021 was de dekkingsgraad 110,2,0%. (bron: website www.ABP.nl)

Pantarijn heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

WNT

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens in werking getreden. In 2021 viel Pantarijn in categorie D- onderwijs.

Klasse1	Toepasselijk bezoldigingsmaximum	Voorzitter Raad van Toezicht (15%)	Leden Raad van Toezicht (10%)
A	124.000	18.600	12.400
B	138.000	20.700	13.800
C	149.000	22.350	14.900
D	163.000	24.450	16.300
E	177.000	26.550	17.700
F	190.000	28.500	19.000
G	209.000*	31.350	20.900

4.2 Balans en staat van baten en lasten, inclusief toelichting

B2:Balans per 31 december 2021

(na bestemming resultaat)

1	Activa	31 december 2021	31 december 2020
	(in euro's)		
	Vaste activa		
1.2	Materiële vaste activa		
1.2.1.	Gebouwen en terreinen	1.480.107	1.322.231
1.2.2.	Inventaris en apparatuur	2.922.092	3.115.300
1.2.4	In uitvoering en vooruitbetalingen	-	-
		<u>4.402.199</u>	<u>4.437.531</u>
1.3	Financiële vaste activa		
	Totaal vaste activa	<u>4.402.199</u>	<u>4.437.531</u>
1.4	Vlottende activa		
1.4.1	Vorraden	15.513	10.802
		<u>15.513</u>	<u>10.802</u>
1.5	Vorderingen		
1.5.7	Overige vorderingen	216.320	89.515
1.5.8	Overlopende activa	228.834	238.069
		<u>445.154</u>	<u>327.584</u>
1.7	Liquide middelen	6.893.371	5.293.430
	Totaal vlottende activa	<u>7.354.038</u>	<u>5.631.816</u>
	TOTAAL ACTIVA:	<u>11.756.237</u>	<u>10.069.347</u>

B2:Balans per 31 december 2021

(na bestemming resultaat)

2	Passiva	31 december 2021	31 december 2020
	(in euro's)		
2.1	Eigen vermogen		
2.1.1	Algemene reserve	3.418.352	3.665.441
2.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	5.042.745	3.229.254
2.1.3	Bestemmingsreserves(privaat)	35.357	28.858
		<u>8.496.453</u>	<u>6.923.553</u>
	Totaal vermogen	8.496.453	6.923.553
2.2	Voorzieningen		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	616.745	561.048
		<u>616.745</u>	<u>561.048</u>
2.3	Langlopende schulden		
2.3.3	Kredietinstellingen	0	0
		<u>0</u>	<u>0</u>
2.4	Kortlopende schulden		
2.4.1	Kredietinstellingen	0	0
		<u>0</u>	<u>0</u>
2.4.3	Crediteuren	319.908	413.353
		<u>319.908</u>	<u>413.353</u>
2.4.6	Belastingen en premies socialeverz.	1.152.172	765.637
2.4.9	Overige kortlopende schulden	1.138.583	1.387.303
2.4.10	Overlopende passiva	32.377	18.451
		<u>2.323.132</u>	<u>2.171.391</u>
	TOTAAL PASSIVA:	11.756.237	10.069.347

Staat van baten & lasten 2021

	2021	begroting 2021	2020
(in euro's)			
3 Baten			
3.1 (Rijks)bijdragen OCW	26.705.297	23.366.944	24.345.116
3.2 Overige overheidsbijdragen	41.376	85.198	200.981
3.5 Overige baten	<u>309.866</u>	<u>349.324</u>	<u>299.728</u>
Totaal baten	27.056.539	23.801.466	24.845.825
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	20.956.983	20.032.895	20.196.965
4.2 Afschrijvingen	794.676	760.691	774.260
4.3 Huisvestingslasten	1.298.216	1.233.415	1.192.650
4.4 Overige instellingslasten	2.432.403	2.427.229	2.456.932
Totaal lasten	<u>25.482.278</u>	<u>24.454.230</u>	<u>24.620.807</u>
Saldo baten en lasten (gewone bedrijfsvoering)	<u>1.574.261</u>	<u>-652.764</u>	<u>225.018</u>
5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten (incl.rente)	13	500	0
5.2 Financiële lasten	<u>1.373</u>	<u>0</u>	<u>5.930</u>
Saldo financiële baten en lasten	<u>-1.360</u>	<u>500</u>	<u>-5.930</u>
Exploitatiesaldo:	<u>1.572.901</u>	<u>-652.264</u>	<u>219.088</u>

Kasstroomoverzicht 2021

(in euro's)

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatiesaldo	1.574.261	225.018
Afschrijvingen	794.676	774.260
Mutaties werkkapitaal:		
- Voorraden	-4.711	-3.059
- Vorderingen	-117.570	13.346
- Kortlopende schulden	58.294	24.384
Mutaties vermogen:		
- Mutaties voorzieningen	55.697	146.695
	<u>2.360.644</u>	<u>1.180.644</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	-759.343	-862.223
(Des)investerings financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>-759.343</u>	<u>-862.223</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie langlopende schulden	0	0
Saldo financiële baten en lasten	<u>-1.360</u>	<u>-5.930</u>
	<u>-1.360</u>	<u>-5.930</u>
Mutatie liquidemiddelen	<u>1.599.941</u>	<u>312.491</u>
Beginstand liquidemiddelen	5.293.430	4.980.938
Mutatie liquidemiddelen	1.599.941	312.491
Eindstand liquidemiddelen:	<u><u>6.893.372</u></u>	<u><u>5.293.429</u></u>

Toelichting op onderscheidende posten van de balans

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa
(in euro's)

1.2.1 Gebouwen

1.2.1.4	Eigen bijdrage nieuwbouw 2007
1.2.1.5	Renovatie Rhenen
1.2.1.6	Verbouwing kantoorvleugel OSD 2012
1.2.1.7	Eigen bijdrage uitbreiding MHV 2011/12
1.2.1.8	Investeringen onderhoud

1.2.2 Inventaris en apparatuur
inventaris 1997-2003
inventaris vanaf 1-1-2004

Totaal materiële
vaste activa:

Verkrijgings- prijs (vervaar- digingsprijs) t/m 2020	Waardever- minderingen en afschrijvin- gen t/m 2020	Boekwaarde 31-12-2020	Investeringen 2021	correctie verkoopingsprijs	Afschrijvingen 2021 en waardevermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2021	Gehanteerd afschrijvings- percentage (%)
440.000	194.857	245.143	-	-	9.429	235.714	2,50%
470.439	182.739	287.700	-	-1.524	11.023	278.202	2,50%
250.199	99.966	150.233	-	-	12.593	137.641	5,00%
463.769	118.936	344.833	-	1.524	10.514	332.795	3,33%
1.407.646	1.113.331	294.320	303.403	-	101.968	495.755	20%-3,33%
3.032.053	1.709.829	1.322.230	303.403	-	145.526	1.480.107	
507.909	480.262	27.647	-	-	14.792	12.855	33,33%-5%
4.946.672	1.859.019	3.087.653	455.940		634.356	2.909.237	33,33%-5%
						-	
5.454.581	2.339.281	3.115.300	455.940	-	649.148	2.922.092	
8.486.634	4.049.110	4.437.530	759.343	0	794.678	4.402.199	

- 1.2.1.4 RSG Pantarijn heeft voor de nieuwbouw aan de Hollandseweg als eigen bijdrage m.b.t. deze investering aan de gemeente Wageningen € 440.000 betaald. Het restant van deze investering wordt m.i.v. 1-1-2019 in 40 jaar afgeschreven om hiermee gelijke afschrijvingstermijnen (is schattingswijziging) te hanteren als de gemeente Wageningen. (In het systeem 12 jaar afgeschreven o.b.v. 30 jaar en 28 jaar afgeschreven o.b.v. 40 jaar)
- 1.2.1.5 Op de locatie Rhenen heeft in 2008 een renovatie plaatsgevonden van het gebouw. Het betreft hier de gemaakte kosten excl. € 300.000,- bijdrage van de gemeente Rhenen. De afschrijvingstermijn voor deze renovatie bedraagt per 1-1-2019 40 jaar.
- 1.2.1.6 De ruimte boven de VMBO vleugel is in 2012 verbouwd tot OSD ruimte t.b.v. directie en ondersteunende dienst. Per januari 2013 is deze vleugel ingebruik genomen en geactiveerd op de balans. De afschrijvingstermijn voor deze vleugel is 20 jaar.
- 1.2.1.7 Dit betreffen de kosten voor eigen rekening m.b.t. de uitbreiding van het MHV-gebouw in 2011/12. Ook deze wordt m.i.v. 1-1-2019 in 40 jaar afgeschreven
- 1.2.1.8 (meerjaren)onderhoud wordt m.i.v. 2013 geactiveerd.
- 1.2.2 De investeringen inventaris nieuwbouw/renovatie is volledig verantwoord onder de post "inventaris vanaf 1-1-2004". Activa die geheel is afgeschreven danwel verkocht is uit de activa administratie verwijderd.

1.2.a WOZ/OZB waarde gebouwen en terreinen
(in euro's)

	Bedrag	Peildatum
1.2.a.1 WOZ/OZB-waarde gebouwen		
Hollandseweg 9-11, Wageningen	19.970.000	1-jan-21
Nw.Veenendaalseweg 137, Rhenen	1.443.000	1-jan-21
Vicuslaan 2 , Kesteren	n.v.t.	
Totaal	21.413.000	

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

1. Activa			
 Vlottende activa		31-12-2021	31-12-2020
(in euro's)			
1.4 Voorraden			
1.4.1.1 Gebruiksgoederen (rek.machines)		1795	4049
1.4.1.2 Materialen logistiek centrum		13.718	6753
Totaal voorraden		15.513	10.802

Het logistiek centrum(VMBO-gebouw Wageningen) heeft een aantal standaardproducten (schoonmaak, repro, kantoorartikelen, kantineproducten) op voorraad.

		31-12-2021	31-12-2020
1.5 Vorderingen			
1.5.6 Overige overheden	168.020	21.632	
1.5.7 Overige vorderingen	<u>48.300</u>	<u>67.883</u>	
Totaal debiteuren		216.320	89.515
1.5.8 Overlopende activa			
1.5.8.1 te ontvangen bedragen	7595	1.364	
1.5.8.2 vooruitbetaalde kosten	<u>221.239</u>	<u>236.705</u>	
Totaal overlopende activa		228.834	238.069
Totaal vorderingen:		445.154	327.584

1.5.7 De post "Overige vorderingen" bestaat o.m. uit vorderingen in verband met leerlingenbijdragen,

1.5.8 De post "Overlopende activa" bestaat o.m. uit vooruitbetaalde facturen.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

1. Activa Vlottende activa

1.7 Liquide middelen (in euro's)

	31-12-2021	31-12-2020
1.7.1 Kasmiddelen	4.438	5.322
1.7.2 Banken	6.887.523	540.438
1.7.4 Spaartegoeden	1.410	4.747.670
Totaal liquide middelen	<u>6.893.371</u>	<u>5.293.430</u>
 Specificatie liquide middelen	 31-12-2021	 31-12-2020
Kas Rhenen	747	678
Kas Kesteren	1.368	1.873
Kas VMBO Hollandseweg	442	259
Kas PRO Hollandseweg	236	-
Kas OSD (=centrale kas)	1.404	2.494
Kas MHV Hollandseweg	241	18
Subtotaal kassen	<u>4.438</u>	<u>5.322</u>
 NL22 INGB 0655 1136 65	0	524.344
1735 Schatkistbankieren	6.868.103	
NL88 RABO 0113 1213 26	19420	16094
Subtotaal banken	<u>6.887.523</u>	<u>540.438</u>
 PayPal conto	1.110	1.222
Rabo bedrijfsspaarrekening	300	999.970
ASN Sparen Zakelijk	-	2.497.501
ING Vermogen Spaarrek.	-	249.602
ING Zakelijke Spaarrekening	-	999.375
 Subtotaal spaartegoeden	<u>1.410</u>	<u>4.747.670</u>
 Saldo liquide middelen:	<u>6.893.371</u>	<u>5.293.430</u>

Afgesproken, middels een kasprotocol, is dat de centrale kas *gemiddeld* niet meer dan € 5.000,- aan contant geld bevat en een locatiekas *gemiddeld* niet meer dan € 500,-.

Er is besloten tot risicospreiding van de liquide middelen. Een deel van ons spaartegoed is daarom bij twee andere (ASN en Rabo) banken tot 1-2021 ondergebracht. Onze huisbankier is ING. Met ingang van januari 2021 neemt pantarijn deel aan Schatkistbankieren hiermee wordt voorkomen dat er negatieve spaarrente moet worden betaald. Vrijwel het hele tegoed van Pantarijn is bij Schatkistbankieren ondergebracht. De (spaar)rekeningen bij ING, ASN en Rabo zijn inmiddels opgeheven.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2. Passiva

2.1 Eigen vermogen

(in euro's)

		Mutaties		
	Saldo 1-1-2021	Bestemming exploitatie-saldo 2021	Overige Mutaties 2021	Saldo 31-12-2021
2.1.1 Algemene reserve	3.665.441	-316.307	69.218	3.418.352
2.1.2 Bestemmingsreserves publiek:				
Reserve personeel	1.325.873	0	0	1.325.873
Reserve nieuwkomers	600.000	69.218	-69.218	600.000
Locatiereserves (publiek)	1.303.381	630.596	0	1.933.977
Reserve NPO middelen		1.182.895		1.182.895
2.1.3 Bestemmingsreserves privaat:				
Locatiereserves (privaat)	28.858	6.499	0	35.357
Totaal eigen vermogen	6.923.553	1.572.901	-	8.496.453

Toelichting 2.1.1

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van Pantarijn onder het gezag van het bestuur.

Toelichting 2.1.2

Het saldo van de reserves is op dit moment voldoende om een weerstandsvermogen van 15%-20% te garanderen (2021 31,1 % weerstandsvermogen).

De personele reserve is bedoeld om forse schommelingen (daling en groei) in leerlingenaantallen op te vangen. Beleidsuitgangspunt was dat 15% van de personele inkomsten op jaarbasis gelabeld zou moeten worden als personele reserve. Omdat wij telkens in staat waren de groei van de afgelopen jaren goed op te vangen en 15% niet nodig bleek, streven we er thans naar om 10% aan te houden voor het totaal aan personele (bestemmings) reserves.

Tevens zijn de publieke locatie reserves gemuteerd n.a.v. de afrekening(en) van de locaties per 31-12-2021.

De bestemmingsreserve ISK is gemaximaliseerd op € 600.000,- zijnde de kosten van een jaar ISK indien er door afloop van het aantal nieuwkomers geen bekostiging meer wordt ontvangen.

Nieuw is de bestemmingsreserve NPO, dit zijn ontvangen NPO middelen die nog niet zijn ingezet.

Toelichting 2.1.3

Het saldo van de Stichting Ouderfonds is met ingang van 2004 ondergebracht bij RSG Pantarijn.

Het saldo is op verzoek van de ouders ingezet en het restant naar rato van het leerlingenaantal aan de (private) locatiereserve toegevoegd. M.i.v. 2009 kunnen de locaties een locatiereserve vormen.

De reserve (of schuld) is privaat-(via de ouders/leerling) geld en maakt geen onderdeel uit van de bufferfunctie.

Locatiereserves publiek:

Locatie MHV	98.902	Reserve publiek 31-12-2020
	-62.783	Resultaat publiek 2021
	<u>36.119</u>	Reserve publiek 31-12-2021
Locatie VMBO	622.129	Reserve publiek 31-12-2020
	205.553	Resultaat publiek 2021
	<u>827.682</u>	Reserve publiek 31-12-2021
Locatie PRO	264.271	Reserve publiek 31-12-2020
	75.607	Resultaat publiek 2021
	<u>339.878</u>	Reserve publiek 31-12-2021
Locatie Rhenen	305.644	Reserve publiek 31-12-2020
	101.643	Resultaat publiek 2021
	<u>407.287</u>	Reserve publiek 31-12-2021
Locatie Kesteren	12.436	Reserve publiek 31-12-2020
	310.577	Resultaat publiek 2021
	<u>323.013</u>	Reserve publiek 31-12-2021
	<u>1.933.978</u>	Totaal publieke (locatie) reserve 31-12-2021

Locatiereserves NPO:

Locatie MHV	0	Reserve NPO 31-12-2020
	695.167	Resultaat NPO 2021
	<u>695.167</u>	Reserve NPO 31-12-2021
Locatie VMBO	0	Reserve NPO 31-12-2020
	69.757	Resultaat NPO 2021
	<u>69.757</u>	Reserve NPO 31-12-2021
Locatie PRO	0	Reserve NPO 31-12-2020
	63.940	Resultaat NPO 2021
	<u>63.940</u>	Reserve NPO 31-12-2021
Locatie Rhenen	0	Reserve NPO 31-12-2020
	113.258	Resultaat NPO 2021
	<u>113.258</u>	Reserve NPO 31-12-2021
Locatie Kesteren	0	Reserve NPO 31-12-2020
	242.594	Resultaat NPO 2021
	<u>242.594</u>	Reserve NPO 31-12-2021
ISK en Panrtagora	0	Reserve NPO 31-12-2020
	-1.822	Resultaat NPO 2021
	<u>-1.822</u>	Reserve NPO 31-12-2021
	<u>1.182.895</u>	Totaal NPO (locatie) reserve 31-12-2021

Locatiereserves privaat:

Locatie MHV	12.721	Reserve privaat 31-12-2020
	30	Resultaat privaat 2021
	<u>12.751</u>	Reserve privaat 31-12-2021
Locatie VMBO	1.679	Reserve privaat 31-12-2020
	-229	Resultaat privaat 2021
	<u>1.450</u>	Reserve privaat 31-12-2021
Locatie PRO	351	Reserve privaat 31-12-2020
	137	Resultaat privaat 2021
	<u>488</u>	Reserve privaat 31-12-2021
Locatie Rhenen	2.317	Reserve privaat 31-12-2020
	1.101	Resultaat privaat 2021
	<u>3.418</u>	Reserve privaat 31-12-2021
Locatie Kesteren	11.790	Reserve privaat 31-12-2020
	5.460	Resultaat privaat 2021
	<u>17.250</u>	Reserve privaat 31-12-2021
	<u>35.357</u>	Totaal private (locatie) reserve 31-12-2021

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2. Passiva

2.2 Voorzieningen

2.2 Voorzieningen		Mutaties				Onderverdeling saldo 31-12-2021			
Personeel		Saldo 31-12-2020	Dotaties 2021	Onttrekkingen 2021	Vrijval 2021	Saldo 31-12-2021	< 1jaar	1-5 jaar	> 5 jr
2.2.1									
2.2.1.1 Jubilea		182.280	12.801	20.075	-	175.006	30.000	50.000	95.006
2.2.1.2 Spaarverlof		103.555	5.835	-	-	109.390	20.000	25.000	64.390
2.2.1.3 IKB		275.213	57.747	611	-	332.349	25.000	125.000	182.349
		561.048	76.383	20.686	-	616.745	75.000	200.000	341.745

2.2.1. Inzake nog niet opgenomen spaarverlof-, IKB- en jubilearechten dienen voorzieningen te zijn opgenomen.

2.2.1.1 Voor de berekening van de jubileumvoorziening wordt gebruik gemaakt van de tool van VOS-ABB.

2.2.1.3 Deze IKB (voorheen PGB) uren staan hier vermeld. In de cao wordt de mogelijkheid geboden om verlofuren (IKB basisbudget 50 klokuren/1fte) te sparen.

Toelichting op de onderscheidende posten van de balans

2.	Passiva		
		<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
2.4	Kortlopende schulden (in euro's)		
2.4.3	Crediteuren	319.908	413.353
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>1.152.172</u>	<u>765.637</u>
		1.472.080	1.178.990
2.4.9.1	Waarborgsommen (kluisjes+devices)	73.707	71.637
2.4.9.2	Overige nog te betalen kosten	425.584	467.634
2.4.9.3	Vooruitontvangen bedragen	3.955	227.838
2.4.9.4	Vakantiegeld, eijk en bindingstoelage	635.334	620.192
2.4.9.5	Egalisatie subsidies		0
		<u>1.138.583</u>	<u>1.387.301</u>
	Totaal, kortlopende schulden	2.610.663	2.566.292
	Overlopende passiva		
2.4.10	Nog te besteden geoormerkte subsidies OC&W	32.377	18.451
	Totaal overlopende passiva	32.377	18.451
	Totaal kortlopende schulden:	<u>2.643.040</u>	<u>2.584.743</u>

Toelichting

- 2.4 Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs (=bedrag waarvoor het financieel actief of de financiële verplichting bij de eerste opname in de balans wordt opgenomen) zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.
- 2.4.3 De post Crediteuren betreft het saldo openstaande facturen op 31 december 2021.
- 2.4.7 De Belastingen, premies sociale lasten en de schulden ter zake van pensioenen zijn de bedragen over december 2021 die eerst in januari 2022 worden afgedragen.
- 2.4.9.2 Onder de overige nog te betalen bedragen zijn bedragen begrepen van nog niet ingezette subsidies
- 2.4.9.3 De vrijwillige deelnemersbijdragen worden voor een cursusjaar gevraagd maar geboekt in het jaar van ontvangst.
Tevens zijn hier vooruitbetaalde bedragen inzake (duurdere) activiteiten opgenomen.
- 2.4.10 Dit betreft lerarenbeurs

Toelichting op de onderscheidende posten van de exploitatierekening 2021

		2021	2020
	(in euro's)		
3	Baten		
	(Rijks)bijdragen OCW		
3.1.1.1	(Normatieve) rijksbijdrage OCW	20.600.895	20.112.557
	Overige subsidies OCW:		
3.1.2.1	geoormerkte subsidies	466.350	367.206
3.1.2.2	overige subsidies	4.016.717	2.388.716
3.1.3.3	ontvangen rijksbijdragen SWV	1.175.715	1.019.320
3.1.4	ontvangen SWV	445.617	457.315
	Totaal (Rijks)bijdragen OCenW	26.705.294	24.345.114
3.2	Overige overheidsbijdragen		
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen		10.641
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	41.375	190.339
	Totaal overige overheidsbijdragen	41.375	200.980
3.5	Overige baten		
3.5.1	Verhuur onroerende zaken	-	8.433
3.5.2	Detachering personeel	38.074	73.543
3.5.5	Deelnemersbijdragen	98.097	107.175
3.5.6	Overige	173.694	110.576
	Totaal overige baten:	309.865	299.727

Toelichting.

- 3.1.1.1 De (normatieve) rijksbijdrage OCW bestond in 2021 uit de lumpsumvergoedingen voor personeel en de lumpsumvergoedingen voor materieel.
Er is in heel 2021 uiteindelijk bijna € 720.000,- meer personele lumpsum vergoeding betaald door CFI/DUO dan over 2020. CAO aanpassingen zijn hier mede een oorzaak van.
- 3.1.2.1 De geoormerkte subsidie(s) betreft: schoolkracht, doorstroomprogramma po-vo, lerarenbeurs en Inhaal en ondersteuningsprogramma's
Deze gelden worden eerst een bezit op het moment van besteding. Het Ministerie kan tot terugvordering overgaan wanneer deze middelen niet binnen een bepaalde termijn en/of conform de richtlijnen van het Ministerie van OCW worden uitgegeven.
- 3.1.2.2 Onder overige subsidies zijn opgenomen de schoolboeken, prestatiebox, vsv gelden maatwerkbekostiging nieuwkomers, extra vergoeding rond eindexamens, arbeidsmarkttoelage, aanpak jeugdwerkloosheid.
- 3.2.1 Het betreft hier de vergoedingen (via de Gemeente Wageningen) inzake inrichting schoolplein en een tegemoetkoming inzake gebruik sportveld(en).
- 3.2.2 Het betreft hier vergoedingen inzake Sterk Techniek Onderwijs, ESF-gelden en overige Europese subsidie
- 3.5.5 De totaal ontvangen deelnemersbijdrage (VOB) in de schooljaren 2020/21 en 2021/22 (opbrengst 2021) is € 98.097,-.

3.5.6 Toelichting op de onderscheiden posten van de exploitatierekening 2021

(in euro's)

Toelichting overige baten	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Automaten	783	1.119
Kantine	1.766	3.575
Overstap leerlingen (instroom)	17.345	21.810
Vergoeding 10-14 onderwijs	24.706	
Vrijval en onttrekking voorzieningen	23.027	22.427
overname ICT apparatuur	46.012	1.400
Overige baten	60.055	60.245
	<u>173.694</u>	<u>110.576</u>

Toelichting op de onderscheiden posten van de exploitatierekening

(in euro's)		2021	2020
4	Lasten		
4.1	Personele lasten		
4.1.1.1	Lonen en salarissen	14.781.148	14.265.516
4.1.1.2	Sociale lasten	1.901.470	1.797.826
4.1.1.3	Pensioenlasten	2.390.133	2.182.973
		19.072.751	18.246.315
4.1.2.1	dotatie overige pers.voorzieningen	-	183.899
4.1.2.2	Uitzendkrachten, declaranten	1.197.322	785.995
	Overige personele lasten:	711.771	1.042.593
4.1.2.3	nascholing	267.673	140.364
		2.176.766	2.152.851
4.1.4	Uitkeringen (-/-)	292.536-	202.198-
	Totaal personele lasten	<u>20.956.981</u>	<u>20.196.968</u>

4.1.1.1 De directe loonkosten zijn in 2021 bijna € 826.000 hoger dan in 2020.

4.1.2.1 De dotatie aan de personele voorzieningen is de som van de dotatie aan de voorziening spaarverlof, IKB en de jubileumvoorziening incl. de onttrekkingen en vrijval uit de genoemde voorzieningen. (betaling vindt rechtstreeks plaats via de salarissen).

4.1.2.2 De post uitzendkrachten, declaranten en overig bestaat o.a. detacheringen, reiskosten, kosten begeleiding personeel, kosten WAO eigenrisicodragerschap, werkloosheidsuitkering t.l.v. bestuur en overige uitbestedingen.

4.1.4 Uitkeringen: Voor 2020 betreft het (zwangerschap en arbeidsongeschiktheid) uitkeringen van UWV en ABP/Loyalis.

	2021	2020
4.2 Afschrijvingen		
4.2.2 Gebouwen	43.558	43.558
4.2.3 Inventaris en apparatuur	649.149	654.936
4.2.4 Meerjaren onderhoud	101.968	75.766
Totaal afschrijvingen	794.675	774.260

4.2.4 A.g.v. een stelselwijziging wordt m.i.v. 2013 direct afgeschreven op gerealiseerd (groot) onderhoud.

toelichting lasten (vervolg)	2021	2020
(in euro's)		
4.3 Huisvestingslasten		
4.3.1 Huur	241.234	206.680
4.3.2 Verzekeringen	22.155	18.873
4.3.3 Dagelijks onderhoud en contractonderhoud	264.331	251.032
4.3.4 Energie en water	309.035	293.372
4.3.5 Schoonmaakkosten	442.767	402.376
4.3.6 Heffingen	18.694	20.319
Totaal huisvestingslasten	1.298.216	1.192.652

4.3.1 Naast de te betalen huur inzake de sporthal in Rhenen zijn daar de huur voor sportvelden (WUR), sportzalen in De Vlinder en de huur voor fitness- en archiefruimte in de Vlinder.

4.3.4 De kosten voor energie zijn in 2021 in totaliteit € 15,600,- hoger dan in 2020.

4.3.5 De totale schoonmaakkosten zijn in 2021 ruim € 18.000 (+5%) hoger dan in 2020.

		2021	2020
4.4	Overige instellingslasten		
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	806.469	867.263
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.487.156	1.456.118
4.4.4	Overige	138.777	133.553
	Totaal overige instellingslasten	2.432.402	2.456.934

4.4.1 De administratie en beheerslasten zijn lager omdat vanwege Corona er minder uitgaven waren.

4.4.2 Hier zijn o.m. de kosten voor ict-kleinmateriaal, sectie uitgaven en zorgleerlingen opgenomen.
Alle bestedingen, incl.projecten ouderraad, die betaald worden uit de vrijwillige ouderbijdragen vallen hieronder inclusief de, apart in rekening gebrachte, duurdere activiteiten en individuele leermiddelen.

4.4.4 Hieronder zijn opgenomen de kosten van PR, MR en RVT.

	<u>Accountantskosten</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2021</u>
4.4.1.1	onderzoek jaarrekening	21.338	21.780	25.277
4.4.1.2	ov.controleopdrachten	-	-	-
4.4.1.3	fiscale adviezen	-	-	-
4.4.1.4	ov.niet-controlediensten	-	-	-
	totaal accountantskosten:	21.338	21.780	25.277

Toelichting op de onderscheiden posten van de exploitatierekening

		2021	2020
	(in euro's)		
5.	Financiële baten en lasten		
5.1	Financiële baten		
5.1.1	Rentebaten	13	-
5.1.2	Overige financiële baten	-	-
		13	0
5.2	Financiële lasten		
5.2.1	Rentelasten	1.373	5.930
5.2.2	Overige financiële lasten	-	-
		1.373	5.930
	Saldo financiële baten en lasten	-1.360	-5.930

Leverancier	Contractsoort	Contract Status	Einde contract	Contractduur	Contractsoort	Jaarkosten (incl BTW)	Aanbestedingprocedure
RES	RES Support en upgraderecht	Lopend	31-5-2023	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 8.352,00	enkelvoudig onderhands
AAHoveniers	Tuinonderhoud Pantarijn breed	Lopend	30-12-2021	1 jaar	Onbepaalde tijd	€ 21.417,00	enkelvoudig onderhands
Sleutelwacht	Alarmopvolging Pantarijn breed	Lopend	30-12-2024	5 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 11.750,00	enkelvoudig onderhands
Marsch	I-2015-01-13 Marsh Polisaanhangsel verzekering	Lopend	11-1-2022	3 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 5.892,00	enkelvoudig onderhands
SLBdiensten	Pakket Eigendommen	Lopend	31-12-2022	3 jaar	Bepaalde tijd	€ 27.000,00	enkelvoudig onderhands
Iddink	Microsoft licentieovereenkomst 2019-2021	Lopend	30-7-2023	55 maanden	Stilzwijgende verlenging	€ 400.000,00	Europese aanbesteding
Madern	Iddink Overeenkomst Schoolboeken I	Lopend	30-12-2021	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 22.075,00	enkelvoudig onderhands
Iddink	Onderhoudscontract technische installaties	Lopend	28-8-2023	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 8.470,00	enkelvoudig onderhands
Check Privacy	Licentie Magister Managementinformatie Platform (MMP)	Lopend	1-9-2023	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 14.000,00	enkelvoudig onderhands
Eazit	Check-Privacy Inzet FG	Lopend	30-11-2030	1 jaar	Bepaalde tijd	€ 9.000,00	enkelvoudig onderhands
VO-content	Overeenkomst telefonie	Lopend	31-7-2023	1 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 18.000,00	enkelvoudig onderhands
Suez	Overeenkomst deelname VO-content Pantarijn	Lopend	31-12-2022	3 jaar	Stilzwijgende verlenging	€ 22.800,00	enkelvoudig onderhands
	Afvalverwerking	Lopend					

Model G

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	kenmerk	periode	bedrag van de toewijzing		ontvangen t/m verslagjaar		de prestatie is geheel uitgevoerd en afgerond	de prestatie is niet geheel uitgevoerd en afgerond voor
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	17127737	2021-2022	€	9.429	€	9.429		€ 5.500
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1165673	2021-2022	€	46.075	€	46.075		€ 26.877
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1091671-1	2020-2021	€	29.702	€	29.702	X	
Subsidie Studieverlof/lerarenbeurs	1094164-1	2020-2021	€	1.928	€	1.929	X	
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO21187	2021-2022	€	78.000	€	39.000	X	
Schoolkracht	SK20-16YV	2021-2022	€	30.000	€	30.000	X	
Inhaal en ondersteuningsprogramma's 2020-2021	IOP4-13693-VO	2020-2021	€	227.700	€	227.700	X	

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	kenmerk	datum	bedrag van de toewijzing		ontvangen t/m verslagjaar		Totale kosten	te verrekenen overschot ultimo verslagjaar
Sterk Techniek Onderwijs regio Foodvalley	STO Wageningen	2021	€	114.072	€	85.554	€ 172.990	

WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van het op de St.openbaar VO Wageningen e.o. van toepassing zijnde WNT-maximum voor het onderwijs (VO); plafond leidinggevende topfunctionaris(sen) op basis van 11 complexiteitspunten in klasse D met een maximum van € 163.000; plafond toezichthoudende topfunctionaris(sen) € 24.450 (voorzitter) en plafond toezichthoudende topfunctionaris(sen) € 16.300 (leden)

Pantarijn heeft sinds 1 april 2013 één directeur/bestuurder en sinds 1-12-2013 een Raad van Toezicht. De directeur/bestuurder is in loondienst is van de Stichting.

Voor hun werkzaamheden ontvangen de leden van de Raad van Toezicht een honorering en indien van toepassing een bijdrage in de reiskosten.

De kosten (behoudens salaris bestuurder) zijn verantwoord onder 4.4.1 (Administratie- en beheerslasten).

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 1 (vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
2021	Mevr. S.L. Efdé voorz. J	1-4-2013	nvt	1	€ 136.398	€ 21.721	€ 0,00	
					€ 136.398	€ 21.721	€ 0,00	
2020	Mevr. S.L. Efdé voorz. J	1-4-2013	nvt	1	€ 134.873	€ 20.050	€ 0,00	
					€ 134.873	€ 20.050	€ 0,00	

Vermelding topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen 2 (vermelding alle bestuurders zonder dienstbetrekking)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
------	-------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------	---	---	---

nvt

Vermelding toezichthouders (lid van het hoogste toezichthoudende orgaan)

jaar	naam voorz.j/n	ingangsdatum functie	einddatum functie	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
------	-------------------	-------------------------	----------------------	----------------------------------	----------	---	---	---

2021	de heer H.J.Niemeijer	1-1-2014		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	de heer E.Koenen	1-7-2019		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	de heer M.B.A.J.Derksen	1-5-2016		nvt	€ 8.725	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	Mevrouw F. Hengeveld	1-1-2020		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2021	Mevrouw E.L. Holten	1-5-2016		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
					€ 31.992		€ 0,00	€ 0,00
2020	de heer H.J.Niemeijer	1-1-2014		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2020	de heer E.Koenen	1-7-2019		nvt	€ 5.817	*	€ 0,00	€ 0,00
2020	de heer M.B.A.J.Derksen	1-5-2016		nvt	€ 8.725	*	€ 0,00	€ 0,00
2020	Mevrouw F. Hengeveld	1-4-2020		nvt	€ 0	*	€ 0,00	€ 0,00
2020	Mevrouw E.L. Holten	1-5-2016		nvt	€ 0	*	€ 0,00	€ 0,00
					€ 20.358		€ 0,00	€ 0,00

*) dit bedrag is exclusief 21% btw

Vermelding niet-topfunctionarissen (andere functionarissen van wie de bezoldiging c.q. de ontslagvergoeding de norm overschrijdt)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
------	-------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------	---	---	---

nvt

Vermelding niet-topfunctionarissen (zelfde opgave als hierboven, maar dan over het voorgaande verslagjaar)

jaar	naam voorz.j/n	ingang dienstverband	einddatum dienstverband	Omvang dienst- verband in FTE	Beloning	Voorziening beloning betaalbaar op termijn	Uitkeringen wegens einde dienstverband	motivering overschrijding norm en andere toelichting
------	-------------------	-------------------------	----------------------------	----------------------------------	----------	---	---	---

nvt

(Voorstel) Bestemming exploitatiesaldo

	2021	2020			
(in euro's)					
Verdeling van het exploitatiesaldo					
toevoegen/onttrekken aan algemene reserve	-316.080	-488.216			
toevoegen/onttrekken aan reserve gespaarde Bapo	0	-5.995			
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve nieuwkomers	69.218	336.191			
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve locatie(s)	636.869	377.108			
Toevoegen/onttrekken aan bestemmingsreserve NPO	1.182.895				
verdeling locaties:					
	publiek	NPO	privaat	totaal	totaal
Saldo 2021 exploitatieresultaat MHV	-62.783	695.167	30	632.414	-274.794
Saldo 2021 exploitatieresultaat VMBO	205.553	69.757	-229	275.081	79.034
Saldo 2021 exploitatieresultaat PRO	75.607	63.940	137	139.684	84.324
Saldo 2021 exploitatieresultaat Rhenen	101.643	113.258	1.101	216.002	151.656
Saldo 2021 exploitatieresultaat Kesteren	310.577	242.594	5.460	558.631	-49.110
Saldo ISK	69.218	-17.949		51.269	
Saldo Pantagora	-227	16.127		15.900	
	699.587	1.182.895	6.499	1.821.812	-8.890
exploitatiesaldo:				1.572.901	219.088

Gebeurtenissen na balansdatum

De accountant verricht werkzaamheden die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen. Gebeurtenissen na de balansdatum maar voor de datum van de accountantsverklaring die aanpassing van- of vermelding in- de jaarrekening vereisen dienen te worden gesignaleerd. Geconstateerd is dat er geen sprake is van dergelijke gebeurtenissen.

HOOFDSTUK 5: JAARVERSLAG 2021 RAAD VAN TOEZICHT

5.1 Inleiding

De Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken, kortweg RSG Pantarijn, kent twee organen; het bestuur, dat het bevoegd gezag van de stichting vormt, en de Raad van Toezicht, de interne toezichthouder.

Vanuit het oogpunt van Goed Toezicht vindt de Raad van Toezicht het van wezenlijk belang om zich te verantwoorden over de wijze waarop het interne toezicht wordt uitgeoefend. Eén van de middelen daartoe is dit jaarverslag. Daarmee geeft de raad tevens gevolg aan een bepaling van de Stichtingsstatuten en aan de richtlijn van de Code Goed Bestuur VO, die beide de publicatie van een jaarverslag voorschrijven.

5.2 De toezichtvisie

De Raad van Toezicht draagt een integrale verantwoordelijkheid voor de uitoefening van het interne toezicht. Het is de opvatting van de raad dat de Raad van Toezicht en het bestuur van Pantarijn met elkaar een organisch en bestuurlijk geheel vormen, ieder met eigen onderscheidende rollen en verantwoordelijkheden. Het intern toezicht maakt onderdeel uit van de organisatie; de kern van de samenwerking tussen raad en bestuur is dat de raad toezicht houdt en de bestuurder bestuurt. Hierbij leidt de bestuurder de onderwijsorganisatie en leidt de raad het toezicht. Essentieel daarbij is dat beiden positief kritisch ten opzichte van elkaar staan. Zij zijn elkaars tegenhangers, maar wel in de juiste balans en in de goede betekenis van het woord.

In de toezichtvisie (2018) heeft de raad de volgende doelen geformuleerd:

- a. Vanuit de maatschappelijke opdracht toezien op de uitvoering van de algemene doelstelling van de Stichting zoals verwoord in de Stichtingsstatuten, te weten; het doen geven en bevorderen van openbaar voortgezet onderwijs, als bedoeld in de Wet op het Voortgezet Onderwijs, in de gemeente Wageningen en omstreken.
- b. Toezien op de realisatie van de specifieke doelen van de Stichting:

Leerlingen – op een niveau dat tenminste overeenkomt met hun mogelijkheden:
 - i. toerusten voor een actieve deelname aan- en participierend burgerschap in onze democratie
 - ii. toerusten voor een succesvol vervolg in onderwijs of beroep.

Deze doelen zijn in de toezichtvisie nader gespecificeerd.

5.3 Toezichtkader

De taken en bevoegdheden van de Raad van Toezicht zijn expliciet beschreven in de statuten van de Stichting en het hierop gebaseerde 'Reglement Raad van Toezicht/Code Goed onderwijsbestuur 2019'. Op de website van Pantarijn zijn op de downloadpagina onder het kopje 'Goed Bestuur' alle relevante documenten in dit kader te downloaden.

De Raad van Toezicht weet zich gebonden aan de landelijke Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019. De richtlijnen die vermeld staan in de paragraaf over het interne toezicht worden toegepast.

In de stichtingsstatuten worden de werkzaamheden van de Raad van Toezicht als volgt omschreven: “Het toezicht houden op de gang van zaken binnen de stichting, een en ander met het oog op de belangen en de continuïteit van de stichting”.

De raad ziet toe op de naleving van de wettelijke verplichtingen door de bestuurder en houdt toezicht op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen. De bestuurder behoeft de schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht alvorens zij het strategisch beleid, begroting, jaarrekening en jaarverslag van Pantarijn kan vaststellen.

Tevens stelt de Raad van Toezicht de bestuurder aan en is haar werkgever. Ook benoemt de raad de accountant.

5.4 Werkwijze

De Raad van Toezicht onderscheidt in zijn werkzaamheden de volgende aspecten:

- Uitoefenen van het interne toezicht op het beleid van de bestuurder en op de gang van zaken binnen Pantarijn.
- Vervullen van een klankbordrol ten opzichte van de bestuurder en haar gevraagd en ongevraagd advies geven.
- Statutair vereiste besluiten nemen.
- Invulling geven aan de werkgeversrol naar de bestuurder en vaststellen en uitvoeren van het remuneratiebeleid.

De eerste drie aspecten komen gewoonlijk aan de orde op de reguliere vergaderingen van de Raad van Toezicht, waarbij de bestuurder altijd aanwezig is.

Het uitoefenen van de werkgeversrol is gedelegeerd aan de remuneratiecommissie welke wordt gevormd door twee leden van de raad. De Raad van Toezicht heeft een remuneratiebeleid vastgesteld dat jaarlijks door de remuneratiecommissie wordt uitgevoerd. De agenda voor de reguliere vergaderingen wordt opgesteld in een overleg tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht, de bestuurder en de ambtelijk secretaris van de raad.

5.5 Basisgegevens van de toezichthouders

Samenstelling

Statutair is bepaald dat de Raad van Toezicht bestaat uit minimaal vijf en maximaal zeven leden. Binnen dat kader bepaalt de raad zijn eigen omvang. In 2021 telde de Raad van Toezicht vijf leden. De zittingstermijn is voornamelijk statutair bepaald op vier jaar en de leden zijn eenmaal herbenoembaar.

De leden worden benoemd door de gemeenteraad van Wageningen. De personeels- en de oudergeleding van de medezeggenschapsraad van Pantarijn hebben een statutair voordrachtrecht. De overige leden worden voorgedragen door de Raad van Toezicht zelf.

De raad wijst zelf zijn voorzitter aan. Deze taak wordt sinds januari 2020 uitgevoerd door dhr. Derksen. Dhr. Niemeijer is vicevoorzitter. De remuneratiecommissie bestaat uit dhr. Koenen (voorzitter) en dhr. Niemeijer.

Rooster van aftreden

Naam	Benoemd tot	Termijn	Voordracht van
Dhr. M.B.A.J. Derksen	2022	2 ^e	RvT
Dhr. E.V. Koenen	2022	1 ^e	MR-personeel
Mevr. E.L. Holten	2022	2 ^e	MR-ouders
Dhr. H.J. Niemeijer	2022	2 ^e	RvT
Mevr. F.W. Hengeveld	2023	1 ^e	RvT

Voorzitter van de raad is de heer Derksen sinds 1 januari 2020. Mevrouw Hengeveld is sinds april 2020 toegetreden tot de raad. Per 1 januari 2022 hebben de heer Niemeijer en mevrouw Holten de raad verlaten. Deze vacante posities zijn per 1 januari 2022 weer vervuld.

Honorering

De hoogte van de honorering van de leden van de Raad van Toezicht is in 2020 vastgesteld op € 5.816,25 voor een lid en voor de voorzitter anderhalf keer dit bedrag, € 8.724,38. Deze honorering is gekoppeld aan eventuele (structurele) verhogingen van de CAO bestuurders VO. In deze CAO is een verhoging van 2% overeengekomen per 1 januari 2021. De honorering 2021 bedraagt € 5.932,58 voor een lid en € 8.898,87 voor de voorzitter. Met deze vastgestelde bedragen blijft de honorering van de Raad van Toezicht binnen de normen die de Wet Normering Topinkomens (WNT) stelt. In de jaarrekening in het jaarverslag van Pantarijn is een overzicht opgenomen van de honoreringsgegevens over de jaren 2020 en 2021.

Persoonlijke gegevens

De heer drs. M.B.A.J. (Maurits) Derksen uit Ede (1964) voorzitter	
Bezoldigde functie	Eigenaar Kanaän BV CEO Lobsters Nederland Lid onderhandelingsdelegatie VTOI-NVTK CAO PO/VO Voorzitter Internationaal MVO Convenant voor de Metaalsector Interim Manager King diervoeders
Onbezoldigde functies	Lid Raad van Advies – Hogeschool Arnhem en Nijmegen Lid Raad van Advies HAN Mechanical Engineering
De heer drs. E.V. (Eric) Koenen uit Heelsum (1958) lid, voorzitter remuneratiecommissie	
Bezoldigde functie	D.G.A./Partner Doorwerthgroep B.V. Voorzitter Raad van Commissarissen Woningcorporatie Lefier Lid Raad van Commissarissen Breman Installatie groep DGA / Partner Academie voor Interventiekunde
Onbezoldigde functies	Geen
Mevrouw drs. E.L. (Eline) Holten uit Epse (1962) lid	
Bezoldigde functie	Eigenaar bureau Eline L. Holten, strategie, mens & organisatie Lid van de Raad van Toezicht – Entrea Lindenhout Lid Raad van Toezicht - Stichting De Kleine Prins.

Onbezoldigde functies	Per 1 september 2018 Directeur Stichting Endoor ROC van Twente Geen
------------------------------	--

Mevrouw drs. F.W. (Frida) Hengeveld uit Elburg (1954) lid	
Bezoldigde functie	Lid Raad van Commissarissen Rabobank Noord Veluwe Voorzitter Raad van Toezicht Aurora Onderwijsgroep
Onbezoldigde functies	Voorzitter Kunstenaarsvereniging Palet te Zwolle Senior Expert PUM Lid Raad van Toezicht - Future Farm

De heer drs. H.J. (Hanno) Niemeijer uit Wageningen (1954) vice-voorzitter, lid remuneratiecommissie	
Bezoldigde functie	Eigenaar Hanno J. Niemeijer Consultancy
Onbezoldigde functies	Geen

5.6 Professionalisering

De Raad van Toezicht is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijs (VTOI-NVTK) en maakt gebruik van de ondersteuningsmogelijkheden voor verdere professionalisering van de leden. Een vertegenwoordiging van de raad heeft het jaarlijkse congres bijgewoond. Ook is een aantal themabijeenkomsten bijgewoond en is de voorzitter onderhandelaar namens de toezichthouders VTOI-NVTK bij de bestuurders CAO-vorming. Daarnaast ontvangen de leden regelmatig publicaties vanuit de vereniging over actuele ontwikkelingen en achtergrondinformatie.

Sinds 2018 bespreekt de raad de vergadering voor, zonder aanwezigheid van de bestuurder en ambtelijk secretaris. Deze voorbespreking draagt bij aan een efficiënte vergadering en zorgt ervoor dat er meer met één mond gesproken wordt.

De raad ervaart verder de verkregen informatie van het bestuur als tijdig, relevant en transparant. Wat betreft de klankbordrol is geconstateerd dat het aspect van gevraagd en ongevraagd advies van de raad aan bestuurder naar tevredenheid heeft gefunctioneerd.

De evaluatie van het eigen functioneren 2021 vond begin 2022 plaats. Conform de Code Goed Bestuur VO, is de evaluatie van 2021 begeleid door een externe. De uitkomst van deze evaluatie wordt opgenomen in het jaarverslag van 2022. In 2021 is een inventarisatie gemaakt van de collectieve- en individuele leerbehoeften (scholingsagenda) van de raad, die in 2022 wordt uitgevoerd.

5.7 Verslag over het kalenderjaar 2021

Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht

In 2021 hebben drie reguliere vergaderingen plaatsgevonden. De geplande vergadering van november 2021 is uitgesteld naar januari 2022. De evaluatievergadering is gehouden op 1

februari 2022. Deze evaluatie valt hiermee buiten dit jaarverslag. Als gevolg van COVID-19 is er slechts één vergadering geweest waarbij de leden van de raad fysiek aanwezig waren (27 september 2021). De overige vergadermomenten vonden online plaats via Teams. De themabijeenkomst heeft plaatsgevonden op 2 november 2021. Het thema was Toekomst van het Onderwijs. Deze themabijeenkomst heeft plaatsgevonden op locatie VMBO in Wageningen in aanwezigheid van alle leden van de Raad van Toezicht, leden van de CMR, locatiedirecteuren, teamleiders, systeembeheerder, beleidsmedewerker kwaliteit en de bestuurder. Op de vergadering van mei 2021 was de accountant aanwezig via Teams om de raad het accountantsverslag en het jaarverslag toe te lichten. Daarnaast heeft de raad, conform artikel 24e1.3 van de Wet op het Voortgezet Onderwijs éénmaal aangeschoven bij een MR-vergadering en éénmaal overleg gevoerd met de MR.

datum	type vergadering
18 februari 2021	Reguliere vergadering
11 mei 2021	Reguliere vergadering
1 juni 2021	RvT aangeschoven bij overleg medezeggenschapsraad
27 september 2021	Reguliere vergadering
8 december 2021	Overleg Raad van Toezicht - Medezeggenschapsraad

In oktober 2021 is de raad gaan werken met commissies voor een optimale uitoefening van en verdere professionalisering van het toezicht. De remuneratiecommissie bestond al, hier zijn de auditcommissie en de kwaliteitscommissie aan toegevoegd.

Commissie	Samenstelling	Data bijeenkomsten
Audit commissie	Voorzitter: Hanno Niemeijer Lid: Maurits Derksen Bestuurder Controller	16 sep 2021 15 nov 2021
Kwaliteitscommissie	Voorzitter: Frida Hengeveld Leden: Eline Holten & Eric Koenen Bestuurder Beleidsmedewerker kwaliteit	8 dec 2021
Remuneratiecommissie	Voorzitter: Eric Koenen Lid: Hanno Niemeijer Bestuurder Bestuurssecretaris biedt ondersteuning HR functionaris (verwerkt besluiten & archiveert)	5 jan 2021 26 mei 2021 15 juni 2021 17 sept 2021 (met bestuurder)

De bestuurder nam deel aan alle reguliere vergaderingen, de overlegmomenten met de MR, de bijeenkomsten van de kwaliteitscommissie en de auditcommissie. De verslaglegging van de reguliere vergaderingen en de kwaliteitscommissie werd gedaan door de ambtelijk secretaris.

Besluitvorming door de toezichthouder

De bestuurder behoeft voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Raad van Toezicht voor het nemen van besluiten betreffende het vaststellen van het strategisch beleid, de begroting en het jaarverslag, de jaarrekening inbegrepen. In dat kader werden de volgende beleidsstukken door de bestuurder ter goedkeuring aan de raad voorgelegd:

- Jaarverslag 2020 RSG Pantarijn
- Financiële kaders voor de formatiebegroting 2021-2022
- Exploitatiebegroting 2022

Daarnaast heeft de raad het salaris van de Bestuurder getoetst aan de Wet Normering Topinkomens 2021 en is het salaris van Bestuurder binnen de norm door de raad vastgesteld.

Behandelde thema's

Op elke vergadering werden schriftelijke mededelingen vanuit de bestuurder, kwartaalrapportages over het verzuim en de financiële stand van zaken besproken.

Voorafgaand aan de statutaire goedkeuring voor het vaststellen van bovengenoemde stukken, werd er met de bestuurder van gedachten gewisseld over deze stukken.

Naast de hierboven al genoemde documenten, ontving de raad ook nog de volgende stukken:

- Managementletter accountant;
- Jaaroverzicht klachtenafhandeling 2021;
- jaarverslag samenwerkingsverband Gelderse Vallei 2020;
- jaarverslag samenwerkingsverband Rivierenland 2020;
- tussenevaluatie strategisch beleidsplan 2020-2024;
- verantwoording vernieuwingsgelden;
- accountantsverslag 2020;
- leerlingenaantallen en leerlingenprognoses 2021;
- analyse aanmeldingen schooljaar 2021-2022;
- NPO subsidieprogramma's Pantarijn;
- de gedrags- en integriteitscode van Pantarijn.

Bij de schriftelijke mededelingen waren soms extra bijlagen toegevoegd.

Remuneratiecommissie

Het jaarlijks terugkerend beoordelingsgesprek tussen commissie en bestuurder vond in september 2021 plaats. De bestuurder werd aan de hand van de resultaatgebieden beoordeeld. De gesprekken werden gebaseerd op feedback van de voltallige raad. De remuneratie van de bestuurder is ook voor 2021 vastgesteld binnen de normen van de Wet Normering Topinkomens.

5.8 Onafhankelijke informatievoorziening

Het accountantsverslag en de mondelinge toelichting van de accountant

Gebruikelijk is dat de accountant zijn bevindingen vastlegt in het accountantsverslag en mondeling toelicht in een reguliere vergadering van de raad.

Drs. Erik Vriesen RA, directeur Hofsteenge Zeeman Groep, was daarvoor aanwezig in de vergadering van mei. Er is een inhoudelijke toelichting gegeven, waarbij de accountant aangaf dat Pantarijn financieel mooi in balans is. De jaarrekening is op basis van controle van de accountant vastgesteld en goedgekeurd.

Externe stakeholders

Ook in 2021 is het onderhouden van de relaties door de corona-crisis onder druk

komen te staan. Zo zijn de jaarlijkse gesprekken die gepland stonden met burgemeester en wethouder(s) niet doorgegaan. Informatie over de samenwerkingsverbanden verliep via de bestuurder.

Contacten met interne belanghebbenden

Gesprekken met de betreffende interne belanghebbenden hebben slechts beperkt plaats kunnen vinden. De corona-pandemie is daar grotendeels debet aan. Tijdens de themabijeenkomst is de raad in gesprek gegaan met de aanwezigen. Daarnaast zijn er twee locatiedirecteuren aanwezig geweest op de bijeenkomst van de commissie kwaliteit. Er is contact geweest met de leden van de CMR op de gepland vergaderingen.

Bij de officiële opening van het nieuwe schoolplein waren twee leden van de raad aanwezig die met leerlingen, docenten (en de burgemeester) in gesprek zijn geweest.

HOOFSTUK 6:	ALGEMENE INFORMATIE
--------------------	----------------------------

6.1 Gegevens over de rechtspersoon

Bevoegd gezag		Stichting voor Openbaar Voortgezet Onderwijs van Wageningen en Omstreken, Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Naam instelling		Regionale scholengemeenschap Pantarijn
Adres (Ondersteunende dienst)		Hollandseweg 9, 6706 KN Wageningen Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoonnummer		0317 465893
Bankgegevens		NL22INGB0655113665
E-mailadres		bestuurssecretariaat@pantarijn.nl
Internetsite		www.pantarijn.nl
Bestuursnummer		13693
Naam contactpersoon		T.Druif, Senior medewerker financiën
E-mail contactpersoon		tdruif@pantarijn.nl
BRIN-nummer		16YV
Registratienummer KvK		09113954
Onderwijslocaties		
00		Hollandseweg 11 te Wageningen
01		Hollandseweg 9 te Wageningen
02		Nieuwe Veenendaalseweg 137 te Rhenen
04		Vicuslaan 2 en Tollenhof 1 te Kesteren
10		Top Naeffstraat 10-12 te Wageningen
Locatie MHV Wageningen		
Bezoekadres		Hollandseweg 11, 6706 KN Wageningen
Postadres		Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon		(0317) 465 855
E-mail		mhvwageningen@pantarijn.nl
Internet		www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur		Mevrouw S. van Donselaar
Locatie VMBO/PRO Wageningen		
Bezoekadres		Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postadres		Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon VMBO		(0317) 466 599
Telefoon PRO		(0317) 466 590
E-mail VMBO		vmbowageningen@pantarijn.nl
E-mail PRO		prowageningen@pantarijn.nl
Internet		www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur		De heer B. Pool
Locatie Rhenen		
Bezoekadres		Nieuwe Veenendaalseweg 137, 3911 MG Rhenen
Postadres		Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon		(0317) 612 515
E-mail		rhenen@pantarijn.nl
Internet		www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur		De heer R. Werner

Locatie Kesteren	
Bezoekadres	Vicuslaan 2, 4041 ZA Kesteren
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0488) 481 492
E-mail	kesteren@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur	De heer R. Werner
Locatie ISK	
Bezoekadres	Top Naeffstraat 10 – 12, 6708 SX Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0488) 481 492
E-mail	kesteren@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl
Locatiedirecteur	De heer B. Pool
Ondersteunende Dienst gehuisvest in een vleugel van het VMBO/PrO Wageningen	
Bezoekadres	Hollandseweg 9 , 6706 KN Wageningen
Postadres	Postbus 257, 6700 AG Wageningen
Telefoon	(0317) 465 893
Fax	(0317) 465 895
E-mail	bestuurssecretariaat@pantarijn.nl
Internet	www.pantarijn.nl
Directeur/Bestuurder	Mevrouw dr. ir. S.L. Efdé

6.2 Controleverklaring accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting voor openbaar voortgezet onderwijs van Wageningen en omstreken

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting voor openbaar voortgezet onderwijs van Wageningen en omstreken te Wageningen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Stichting voor openbaar voortgezet onderwijs van Wageningen en omstreken per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021'.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2021.
2. De staat van baten en lasten over 2021.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor openbaar voortgezet onderwijs van Wageningen en omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 538.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de totale baten.

De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is bepaald op € 802.000, deze materialiteit is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3. 'Materialiteitstabel van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021'. In deze paragraaf van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 zijn tevens voor diverse posten/onderwerpen een specifieke materialiteit en specifieke rapportagegrens opgenomen, die wij hebben toegepast.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle gecontroleerde afwijkingen boven de € 26.900 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Bestuursverslag
- Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021' is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2. 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directeur-bestuurder en de raad van toezicht voor de jaarrekening

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regelgeving jaarverslaggeving onderwijs. De directeur-bestuurder is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

In dit kader is de directeur-bestuurder tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directeur-bestuurder noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directeur-bestuurder afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de directeur-bestuurder de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directeur-bestuurder het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directeur-bestuurder moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directeur-bestuurder en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directeur-bestuurder gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 16 mei 2022

Hofsteenge Zeeman Groep B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

Wageningen, 16 mei 2022
Was getekend

Directeur / Bestuurder

Mevrouw dr. Ir. S.L. (Stella) Efdé

Raad van Toezicht

De heer drs. M.B.A.J. (Maurits) Derksen

De heer R.J.W (Rob) de Bruijn

Mevrouw F.W. (Frida) Hengeveld

De heer A.L. (Alf) Smolders